

NAVASART

ORGANO DE LA U. G. ARMENIA DE CULTURA FISICA

ՊԱՇՏՈՆԱԹԵՐԹ Հ. Մ. Ը. Մ.-ի

ՕԳՈՍՏՈՍ 1956

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Հայկական Մարդկայնութիւնը	ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ	1
Բարեկամական հանդիպում մը		4
Հայ Կոփամարտիկ Կ. Զափարեան մեր մէջ	ՍԲՕՐԹՄԷՆ	5
Հայաստանն ազատագրուած	Մ. ԵԱՆԼԳԵԱՆ	7
Թրքապատում		13
Կաշառքը	Կ. ՇԱՀԻՆԵԱՆ	15
Բացառիկ նուագահամդէրը	Հ. Ս.	17
Փիւռ Սարգիսեանի նոր յարթանակը	Ս. ԶԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ	20
Նոր սերունդ		21
Մասնահիւղիս մարդական կեանքէն		23
Indolencia	EDITORIAL	25
'Navasart', Diario en una revista		26
Simpático acto		28
Cocktail danzante		29
Por qué algunos hombres tenemos el corazón de piedra		30
El nacimiento de literatura armenia	R. ARTZRUNI	34
Hay que alentar a la juventud pujante	J. M.	35
La disciplina en el deporte y en la vida		36
Lazos de unión		37
Fiesta de confraternidad		38

ՆՈՒՐԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Լ. Մ. Ը. Մ.-ի ԵՒ "ՆԱԽԱՍԱՐԴ"Ի

Լ. Մ. Ը. Մ.-ի կը նուիրեն՝ Պրն. Սահակ Պաֆչէնեան 1000, եւ Պրն. Արսէն Մեյիֆեան 500 փեսո:

Տիկ. Մազտիկ Թէֆիտաղեանի եւ Տիկին. Թերզեանի մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի, Պրն. Կարօ Գալիկեան կը նուիրէ 50-ական փեսո "Նախասարգ"ի ֆոնտին:

Այրի Տիկին Զարուհի Խերայեանի մահուան առթիւ, Պրն. Սիսակ Խերայեան եւ ընտանիք 100 փեսո կը նուիրեն Միութեան:

Պրն. Արշաիր Միրզախանեանի մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի, Տէր Բարսեղեան եւ Յակոբեան ընտանիքներ 200 եւ Տէր եւ Տիկին Յովի. Սիմանեան 100 փեսո կը նուիրեն Լ.Մ.Ը.Մ.-ի:

Պրն. Մուրատ Յակոբեանի մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի, Պրն. Յակոբ Աղամեան կը նուիրէ 50 փեսո:

Պրն. Սուքիաս Սուքիասեանի մահուան առթիւ (Գորտոպա), Տէր եւ Տիկին Կարօ Գոյունեան 100 եւ Տէր եւ Տիկին Նուպար Յակոբովիչ 50 փեսո:

Տիկ. Մազտիկ Թէֆիտաղեանի մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի կը նուիրեն...

Պրն. Պրն. Զարեհ Երկաթունի 100, Վարդգէս Արքունի 100, Խաչիկ Փափագեան 100, Թիւֆէնգեան Եղբ. 50, Մկրտիչ Նազարէփեան 50, Միհրան Ստեփանեան եւ ընտ. 50 եւ Ծառուկեան ընտ. 50:

Վշտակիր մեր բարեկամներուն եւ իրենց պարագաներուն կը յայտնենք մեր խորին ցաւակցութիւնները:

ՊԱՇՏՈՆԱԹԵՐԹ

Հ.Մ.Ը.Մ.-ի

Դ. ՏԱՐԻ, ԹԻԻ 39

ՕԳՈՍՏՈՍ 1956

ՊՈՒՒՆՈՍ ԱՅՐԷՍ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԿԱՆ ՄԱՐԿԱՅԻՆՈՒԹԻՒՆԸ

Միակ ուղեղ Հայելին, որ կը ցույցնէ մեր իրական կեանքը.— մեր պատմութիւնն է: Մեր պատմութեան մէջ կարելի է որոնել նաեւ Հայկական մարդկայնութիւնը:

Մարդկայնութիւն ըսելով՝ կը հասկնանք մարդուն հոգեկան եւ բարոյական արժանքները, որոնք կը սահմանեն մեր գերադասութիւնը միւս կենդանիներէն:

Ըստ մեր աւանդական պատմութեան, մեր առաջին տոհմապետը, Հայկ Դիւցազն, եղած է ազատասէր, արդարադատ եւ մարդասէր: Իր բիրտ ուժէն աւելի, այս առաքինութեանց շնորհիւ է, որ ան կրցած է հողային նուաճումներ ընել եւ իրեն ենթարկել բազմաթիւ նախնական ցեղախումբեր, հիմը դնելով ապագայ Հայ պետականութեան:

Իր յաջորդները, օժտուած նոյն առաքինութիւններով, շարունակած են դիւցազնի գործը:

Պաւարակուռ դարերուն իսկ, Հայկական մարդկայնութիւնը արթուն եղած եւ ինքզինքը պպացնել տուած է մեր անհատական, ընտանեկան եւ պետական կեանքին մէջ:

Այդպէ՛ս էր որ աւելի ետքը մեր ազգը կրցաւ ստեղծել ծաւալուն կայսրութիւն մը, որուն սահմանները արեւմուտքէն կ'երկարէին մինչեւ Ալիս գետը, գրեթէ փուռնքը Վոսփորի, իսկ հարաւէն կը հասնէին մինչեւ Մոսկն Միջերկրականի:

Փոքր Ասիոյ այլ բնդարձակ տարածութեանց վրայ ունեցած ենք օրինակելի պետութիւն մը, որ իր դրացի երկիրնեւն տարբերած է իր ներքին կարգ ու սարքով, ժողովրդասէր սկզբունքներով եւ յայտնապէս մարդասիրական միտումներով :

Ճամարիտ է, որ, ժամանակի ոգիին համապատասխան, ունեցած ենք միապետական վարչաձև, ուր սակայն նկատելի չեն այդ հասարակարդին յատուկ անյուր բռնութիւններ, ճշումներ եւ կեղեքումներ, ինչպէս նաեւ հակամարդկային ուրիշ հիւանդային երեսոյթներ, որովհետեւ մեր մարդկայնութիւնը մի՛շտ ներկայ եղած է ամէն բանի մէջ : Օրինակ, ճորտատիրութիւնը եւ գերեւաճառութիւնը, որ այդ դարերուն նկատուած էին իրր օրինական կարգ ու սարք, մեզ մօտ գոյութիւն չեն ունեցած : Մեր առանձնաշնորհեայ դասերէն եւ դասակարգերէն եւ ո՛չ մէկը համարձակութիւնը ունեցած է հայ ռամիկ կամ շինականը նկատել իրր ստրուկ կամ գերի, որուն անձը, ինչքը կամ ստացուածքը կարելի բլլար վաճառքի հանել, ըստ կամս :

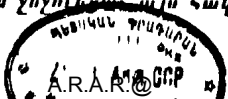
Ընդհակառակը, հայ առանձնաշնորհեայ դասակարգերը — ազնուականութիւն, նախարարական տուներ, աւասաներ, կղեր հւայնս, հայ ռամիկը համարած են իրր իրենց եղբայրը եւ գործակիցը : Եւ, փոխադարձաբար, հայ ռամիկը տիրասէր եղած է ինքնակամ, որովհետեւ իր տէրերուն մէջ տեսած է ոչ թէ անխիղճ բռնաւորը, այլ կոչումով եւ ի պաշտօնէ ազգն առաջնորդող տարր մը, արժանի սիրոյ եւ յարգանքի :

Մեր այս անգիր օրէնքներուն պատճառով է որ ազգը համախումբ կը տեսնենք վտանգի պարագային : Վարդանանցը ցալտուն օրինակ մըն է :

Այսպէ՛ս եղած են, հնուց ի վեր, հայ ժողովուրդն ու պետութիւնը :

Քանի մը թարմ օրինակներ, որոնք աւելի կը պարզաբանեն մեր միտքը :

Ասկէ հազիւ դար մը առաջ ռուս մեծ ժողովուրդը կ'ապրէր դժոխք մը, իր սեփական պետութեան մէջ իսկ : Հոն կը տիրէր ճորտատիրական կարգ ու սարք : Մուսիկը, այսինքն ռուս ռամիկը, որ մեծագոյն զանդուածն էր, գուրկ էր ամէն իրաւունքէ : Ան կատարեայ ճորտ եւ ստրուկ էր : Անոր անձը, գոյքը, ընտանեկան պատիրը առ ու ծախսի նիւթ էին : Ռուս տէրը, իշխանը կամ ազնուականը ունէին սեփական ճորտեր, որոնք կը վաճառուէին ըստ կամս : Եւ այս արտառոց իրաւակարգը օրինականացած էր պետական օրէնքով : Միայն 1861-ին ջնջուեալ այս հակամարդկային իրաւակարգը :

Նոյն տխուր պատկերը նաև Հիւս. Մեհրիկույի մէջ, ուր դեռ վաճառու թիւնը օրինականայած եւ շահարեւ սո ու ծախս կը նկատուէր:

Մարդիկ, անհատարար ի՛նչ զանգուածօրէն, իբր իր կամ առարկայ, աճուրդի կը հանուէին: Միայն Հիւսիսայիններու եւ Հարաւայիններու արիւնտլի ներքին պատերազմով է որ կը մաքրուի այս արատը:

Հպարտ ենք մեր ազգով եւ պատմութեամբ: Նոյնիսկ խաւարակուտ դարերուն, հայր պահած է իր մարդկային անբռնարարելի իրաւունքները, զերծ մնալով նման չարքօներէն:

Մեր ազգային այս կեցուածքը, մեր պատմութեան ամբողջ ընթացքին, ապացոյց մըն է, ի՛նչ ազատասէր եւ արդարակորով ենք, ի ծնէ:

Աւելի՛ գերադաս օրինակ մը, մեր բնատուր մարդասիրութեան:

Ահա՛ մեր փոքրիկ Հայաստանը, հազիւ քառասուն տարուայ պետական կեանքով, բայց արդէն ուսուցչապետ մըն է ժողովրդապար սկզբունքներու, արդարադատութեան եւ ժողովուրդներու եղբայրութեան:

Նրէկի ռճարգործ, վայրենի եւ վաչկատուն քիւրտը, որ բուժ գործիք մըն էր թուրք բռնակալութեան ձեռքը եւ որ մեր երկիրը ներկեց արիւնով, այսօր Հայ ժողովուրդը գայն վար իջեցուցած է լեռներէն, անոր այր եւ բնն ստեղծած եւ քերականութիւն կադմած է, որ երթայ եւ իր մայրենի լեզուով կրթուի ու դաստիարակուի, մարդ եւ ազգ գանձալով:

Ո՞ր ազգին մօտ կարելի է գտնել այսպիսի մեծութիւն, վեհութիւն եւ ներդրամութիւն:

Ասոր համար մենք հպարտ ենք, որովհետեւ հայկական մարդկայնութիւնը մի՛շտ արթուն է եւ ներկայ մեր երկրին մէջ:

Այս փոքրաթիւ մեծութիւնը, որ հայ ազգ կը կոչուի, գեռ մարդասիրութեան եւ արդարութեան շատ գասեր պիտի տայ մեծաթիւ բոյր գաճաճներուն:

Նոր սերունդը ինքզինք աւելի հպարտ պիտի զգայ՝ գաւակն բլլալով այսպիսի մեծ եւ վեհապանծ ժողովուրդի մը, որ իր էութեամբ եւ նկարագրով իսկական մարդ է եւ մարդկայնութիւն կը սփռէ իր շորս կողմը:

ԲԱՐԵԿԱՄԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ՄԸ

Վաղուց կը մտածուէր բարեկամական հանդիպում մը ունենալ Հայց. Առք. Եկեղց. Հողաբարձութեան հետ, ինչ որ տեղի ունեցաւ Օդեսսոս 11-ին, կէսօրէ վերջ, ժամը 17-ին, Միութեանս Ռամոս Մեխիայի նորաչէն եւ շքեղ սրահին մէջ:

Հրաւիրուած էին Հ. Ա. Եկ. Հողաբարձութեան Կեդրոնական Վարչութեան հին եւ նոր անդամները, իրենց պարագաներով: Հ. Մ. Ը. Մ. ի կողմէ ներկայ էին նոյնպէս հին եւ նոր վարչական անդամները, հանդերձ ընտանեօք, ընդամէն մօտ 40 հրաւիրեալներ:

Ներկայ էր Հայրապետական Պատուիրակ Գերշ. Սիոն Արք. Մանուկեան: Որոշեալ ժամուն Հ. Մ. Ը. Մ. ի Վարչութեան Ատենապետ՝ Պր. Պարզեւ Պարսամեան ողջունեց ներկաները եւ գոհունակութիւն յայտնեց զոյգ հաստատութեանց միջև գոյութիւն ունեցող սիրալիք եւ բարեկամական յարաբերութեանց համար: Իր կարգին, Հողաբարձութեան Ատենապետ Պր. Արմէն Պերկամալի շնորհակալութիւն յայտնեց պատուոյ սեղանին համար, եւ գնահատեց Հ. Մ. Ը. Մ. ի աղագանուէր գործունէութիւնը՝ նորանոր յաջողութիւններ մաղթելով:

Միութեանս նախկին վարչականներու կողմէ արտայայտուեցաւ Պր. Յովհ. Ստեփանեան, որ գնահատելով Հայց. Առք. Եկեղց. Հողաբարձութեան վարչական խորհուրդի արժանապայել կեցուածքը՝ շէշտեց թէ՛ զոյգ հաստատութեանց պաշտօնական արձանագրութեանց մէջ յաւելտ անմոռանալի կը մնայ այն փաստը, որ հողի իրաւական փոխանցումը կատարուած է առանց անպատուարեր նախընթացի:

Ապա՝ սեղանավար Թովմայեանի հրաւէրով մեներգեց Տիկ. Բրաբիոն Ֆէրէճեան, որ իր քաղցրահնչիւն ձայնով մեծ ոգեւորութիւն ստեղծեց:

Ողջոյնի եւ գնահատանքի խօսքեր ըրին պարոնայք Արթուր Սարգիսեան, Սահակ Պաքչէճեան, Արտաշէս Սարգիսեան, Դ. Դաւիթխանեան, Կարօ Գալիկեան եւ Տիկ. Մայիս Մելիքեան: Ոստղները նշեցին զոյգ հաստատութեանց համերաշխ ոլլին եւ եղբայրական յարաբերութիւնները, որ օրինակ կրնայ ծառայել միւս խռովակ զաղութներուն:

Գնահատանքի եւ երախտագիտութեան խօսքեր եղան Աշարճեան եւ Պարսամեան եղբայրներու եւ Յովհ. Ստեփանեանի հասցէներուն, որոնց բարոյական եւ մանաւանդ նիւթական զոհողութեանց շնորհիւ կարելի եղաւ իրականացնել տարիներու փայփայած երազը - ունենալ արդիական յարմարութիւններով օժտուած մարդաբաշտ մը ոչ միայն երիտասարդութեան, այլ նաեւ զաղութիս համար, իր բոլոր խաւերով:

Այդ երազը իրականացած է այժմ:

Փակման խօսքը րրաւ Հայրապետական Պատուիրակ Գերշ. Սիոն Արք. Մանուկեան, որ նոյնպէս գնահատեց տարուած աշխատանքները, համերաշխութեան ոգին եւ համագործակցութեան պատրաստակամութիւնը: Հայրաբար թելադրեց, որ զաղութը զօրավիզ հանդիսանայ Հ. Մ. Ը. Մ. ի, որու միակ եւ զլխաւոր նպատակն է երիտասարդութիւնը փրկել ամենակուլ այլաներումէ եւ ուժացումէ:

Որտախ տրամադրութեամբ եւ առաւել լաւատեսութեամբ ներկաները բաժնուեցան եղբայրական պահեր ապրելէ վերջ:

Մաղթենք, որ նման հանդիպումները յաճախ տեղի ունենան, վարակիչ օրինակ դառնալով նաեւ միւս կազմակերպութեանց եւ միութեանց համար:

ԹՂԹԱԿԻԾ

ՀԱՅ ԿՈՓԱՄԱՐՏԻԿ ԿԱՐՊԻՍ ԶԱՔԱՐԵԱՆ ՄԵՐ ՄԷՋ

(ԹՈՒՐԳԻՈՑ ԿՈՓԱՄԱՐՏԻ ԱՆՈՑԵԱՆ)

ԳԱՆՈՒՍՏ ԶԱՐԸՔՃԵԱՆ
(Մարզիչը Կ. Զաքարեանի)

ԿԱՐՊԻՍ ԶԱՔԱՐԵԱՆ

(Թուրքիայ Կոփամարտի Ախոյեան)

Օգոստ. 26, երեքշաբթի, ժամը 16-30-ին, սաւառնակով Կ. Գոլսէն քաղաքս ժամանեց Թուրքիոյ կոփամարտի հայազգի ախոյեան Կարպիս Զաքարեանը, որ, նախապէս եղած պայմանագրութեան համաձայն, քանի մը հանդիպումներ պիտի ունենայ Լունա Փարքի մէջ: Ձիւնքը դիմաւորելու եւ բարիգալուստ մազթելու համար օգտակարանը եկած էին իր հայրենակիցները, ինչպէս նաեւ Հ. Մ. Ը. Մ. ի եւ իր պաշտօնաթերթի ներկայացուցիչները: Միութեանս կողմէ ատենապետ Գր. Գարգեւ. Գարսամեան, իսկ «Նաւասարդ» թերթի տնտեսական մարմնի կողմէ՝ Գ. Գ. Գալիկեան եւ Կարօ Շահինեան:

Մեծ խանդավառութեամբ ընդունուեցաւ հայ ախոյեանը, որուն կ'ընկերանար նաեւ իր մարզիչը, Գալուստ Զարբճեանը, կամ՝ «Մոսկալի Գալուստ»ը, ինչպէս կը սիրեն կոչել զինք Սթամպուլահայերը:

Զաքարեանը նիհար, բարձրահասակ, թխադէմ, զօրաւոր մկաններով 27 տարեկան երիտասարդ մըն է:

Հակառակ իր համբաւին, համեստ է, սիրալիր եւ դիրքահաղորդ:

Հ. Մ. Ը. Մ. ի ատենապետ Գր. Գարգեւ. Գարսամեանի ողջոյնի խօսքէն յետոյ, մեր փափաքին ընդառաջ երթալով, հայազգի ախոյեանը հետեւեալ ծանօթութիւնները տուաւ իր մարզական գործունէութեան մասին, որ կը ներկայացնենք «Նաւասարդ» ընթերցողներուն, հարց ու պատասխանի ձևով:

Հարց. — Քանի՞ տարի է, որ կը հետեւիք կոփամարտի եւ որքա՞ն յաղթանակներ շահած էք:

Պատասխ. — 1943-էն ի վեր կոփամարտի կը հետեւիմ, եւ ունեցած եմ 30 մասնագիտական պայքարներ, որոնցմէ դուրս ելած եմ 23 յաղթանակով, 3 հաւասարով եւ միայն 4 պարտութեամբ:

Հարց — Լուսն Փարքի կազմակերպութեան եւ ձեր միջեւ եղած պայմանադրութեան համաձայն, որո՞նց հետ պիտի մրցիք, քանի՞ րաուստով, եւ ի՞նչ է ձեր գաղեկորին:

Պատասխ — Դեռ յայտնի չեն հակառակորդներս: Պիտի մրցիմ 10-12 րաուստով, իսկ իմ գաղեկորին՝ կէս միջին ծանրութիւն է, կը կշռեմ 67 քիւօ:

Հարց — Պոլսոյ մէջ ձեր վերջին մրցումը որո՞ւն հետ էր եւ ի՞նչ արդիւնքով:

Պատասխ — Վերջին հակառակորդս էր Եւրոպայի կոփամարտի արտյեան Ֆրանսացի Իարիս Ատիոն, որ միայն կէս կէտի առաւելութիւն մը ունեցաւ:

Հարց — Պոլսոյ մէջ մարզական հայ կազմակերպութիւն կա՞յ, ինչպէս նաեւ հայ արտյեաններ:

Պատասխ — Դժբախտաբար, Սթամպուլի մէջ հայ մարզական միութիւններ չկան: Բայց կան հայ արտյեաններ օտար զանազան միութեանց մէջ: Օրինակ «Վէֆա»-ի ոտնազնդակի առաջնակարգ վարպետ խաղացող մըն է Կարպիս անուճով հայ մը, որ կեդրոնի յառաջապահն է: Կան նաեւ հայկական անջատ խումբեր, որոնցմէ Շիշլիի պասքէթ-պուլի խումբը առաջնակարգ է, ինչպէս եւ Թաքսիմի երկրորդ կարգի ոտնազնդակի փրոֆեսիոնալ խումբը, որոնք յատուկ ուշադրութեան առարկայ են: Կան նոյնպէս կոփամարտի քանի մը յուսատու սիրողներ:

Հարց — Յարգելի արտյեան, կ'ուզէ՞ք երկու խօսք ըսել Հ. Մ. Ը. Մ. -ի եւ իր պաշտօնաթերթ «Նաւասարդ»-ի մասին:

Պատասխ. Հ. Մ. Ը. Մ., կը սիրենք եւ հպարտ ենք անով, իսկ «Նաւասարդ»-ի մասին լսած էի, որ օգտակար գործ կը կատարէ, որուն համար կը յայտնեմ շնորհակալութիւններս, նոր յաջողութիւններ մաղթելով: Ողջոյններս իր ընթերցողներուն եւ ամբողջ գաղութին:

Եւ իբրեւ համակրանք, մեր սիրելի արտյեանը յայտնեց, որ տեղի ունենալիք իր մրցումներուն յաղթանակը պիտի ձօնէ Պ. Այրէսի հայ գաղութին:

Արտյեան Կարպիս Չաքարեանի մարզիչը, «Սոսկալի Գալուստ», որ կ'ընկերանայ իրեն, 48-ի մօտ, միջհասակ, լեցուն մարմնով եւ զօրեղ մկաններով մարդիկ մըն է: Նախկին արտյեան մըն է Հեծեկյանիւի, նմանապէս կոփամարտի: Սամաթիոյ Հ. Մ. Ը. Մ. -ի նախկին սկաուտներէն է:

Իսկ Կարպիս Չաքարեանի Պ. Այրէսի մէնէճըրը Պր. Յակոբ Արզումանեանն է, որ օժանդակած եւ դիւրացուցած արտյեանին մուտքը այս երկիր:

Հ. Մ. Ը. Մ. -ի ներկայացուցիչները յաջողութիւն մաղթելով հայազգի արտյեանին եւ իր գործակիցներուն, եղբայրօրէն բաժնուեցան, կրկին տեսնուելու համար:

ՄԱՐԹՄԵՆ

Շ Ն Ո Ր Հ Ա Կ Ա Լ Ի Ք

Վարչութիւնս իր խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնէ բոլոր անոնց, որոնք սիրալոյսով մասնակցեցան Վիճակահանութեան իր ձեռնարկին եւ տարած աշխատանքներուն:

Հ. Մ. Ը. Մ. -ի ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

Դ Ա Յ Ա Տ Ս Ա Ն Ն Ա Զ Ա Տ Ա Գ Ր Ո Ւ Ա Ժ

(Էջ ՄԸ ՄԵՐ ՆՈՐԱԳՈՅՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵՆԷՆ)

Գրեց՝ ՄԿՐՏԻՉ ԵԱՆՃԳԵԱՆ

Այն տարաբախտ օրէն երբ մեր Հայրենիքը ոտնակոխ եղաւ բարբարոս Հողրաններու կողմանէ, ամէն մէկ Հայ, մեծէն սկսեալ մինչեւ ամենափոքրը, երազած եւ տենչացած է տեսնել Հայաստանն ազատ եւ անկախ, իր յատուկ կառավարութեամբ, իր սեփական բանակով, իր պշտօնէութեամբ եւլին: Հարիւրաւոր տարիներ անցան, աւա՛ղ, մինչեւ որ այդ գերագոյն երջանկութիւնը իրականութիւն դարձաւ:

Հայաստան՝ որ արգասաբեր, արդաւանդ եւ գեղեցիկ երկիր մըն է, աւելի խոշոր է քան ամբողջ Ֆրանսան: Հայաստան բաժնուած է երեք Հողմասերու, որոնց իւրաքանչիւրը կը գտնուի տարբեր կառավարութիւններու ազդեցութեան տակ: Առաջին եւ ամենամեծ Հողմասը կը գտնուի Տաճկաստանի տիրապետութեան տակ, զլիսաւոր քաղաքներ ունենալով՝ Կարին, Վան, Բաղէշ, Երզնկան, Պարբերդ, Մուշ եւլին: Երկրորդ խոշոր Հողմասը կը գտնուի՝ Ռուսական տիրապետութեան տակ, որ իր մէջ կը հաշուէ Երեւանը, Կարսը, Ալեքսանդրապոլը, Էջմիածինը, Նոյնպէս եւ մեզի սիրելի եւ պատմական Արարատ լեռը: Երրորդ Հողմասը գրաւուած է Պարսկաստանի կողմէ, որ կը տարածուի Վանայ արեւելակողմէն մինչեւ Ուրմիոյ լիճը եւ անկէ ուղիղ՝ դէպի Հիւսիս մինչեւ Ռուս-Հայաստանի քաղաքները՝ Զուլֆա-Նասիջեւան:

1914 Յուլիս 28-ին, երբ Համերոպական ընդհանուր պատերազմը սկսաւ, Հայաստան արդէն Հպատակ էր երեք անջատ պետութիւններու: Անոնցմէ Ռուսիա միացած էր Համաձայնական պետութիւններու, որոնք բարեկամ կը նկատուէին Հայ Ժողովուրդին: Մինչդեռ Թուրքիա՝ որ դարեր շարունակ ջարդած ու կողոպտած էր Հայութիւնը, իր քուէն կը նետէր Գերմանիոյ ի նպաստ եւ տխմարբար պատերազմ կը հուշակէր: 29 Հոկտ. 1914-ին ընդդէմ Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Իտալիոյ, Ռուսիոյ եւ ուրիշ կարգ մը փոքր ազգերու:

Թուրքիոյ պատերազմի յայտարարութենէն վեց ամիս հազիւ անցած կը սկսի Հայ ազգին աճուելի տուամբ: 1915 եւ 1916 երկու ամբողջ տարիներ Տաճկաստանի մէջ գտնուող ընդհանուր Հայութիւնը, բացի մէկ քանի վայրերէ, ձեր, մանուկ, տյր թէ կին, երիտասարդութիւնը ամբողջ, ամբողջը, կը տարազրուին եւ անխնայ կը ջարդուին: Մէկ ու կէս միլիոն անձեր կը զոհուին Թուրքերու ձեռքով անիրաւ տեղը:

Ինչպէ՛ս կարելի է մոռնալ այսքան աճուելի կոտորած, այսքա՛ն դժոխային ողբերգութիւն:

“Խօսիր քնար... Արար-աշխարհ թէ լռի,
Ցաւի, տրեան, տառապանքի լուս ծոցում,
Կոյր աշուղը հառաչանքի պարտք ունի,
Թշուառութեան ու անձժի վայրերում:
Ասում չարիք թէ մոռանան մեր որդիք
Թո՛ղ ողջ աշխարհ հայիմ կարգայ նախատիմք...”

Երեք լար կայ, մէկը մէկից սգաւոր,
 Մէկն արիւն, մէկն արցունք է քամում,
 Եւ երրորդը այն ամենից թունաւոր,
 Անէծք ունի իր թոթուան խաղերում:
 Ասքան չարիք թէ մոռաման մեր որդիք
 Թո՛ղ ողջ աշխարհ հային կարդայ մայաւտինք...

Սեւ բռնութեամ, աւերածի գիմուորներ,
 հոպան, աւեր, բոց փոքցիմք ճեր ստճով,
 Բնակութիւն, շէմ քաղաքներ ու տներ,
 Անապատի վերածնցիք անվրդով:
 Ասքան չարիք թէ մոռաման մեր որդիք
 Թո՛ղ ողջ աշխարհ հային կարդայ մայաւտինք...

Դիակների վիշտը՝ լացը, ու ցաւեր
 Քանի՛ դարեր լոկ ողբ ու սուգ ենք ասում.
 Այժմ անէ՛ծք դահիճներին մարդակեր,
 Վրէ՛ծ միայն, լոկ վրէժ եմ պահանջում:
 Ասքան չարիք թէ մոռաման մեր որդիք
 Թո՛ղ ողջ աշխարհ հային կարդայ մայաւտինք...

Համեւորպական պատերազմը կը շարունակուի 1914-էն մինչև 1918 Նոյ. 11, որմէ ետք Գերմանիոյ կողմանէ պիտանշտար անաշարկուելով պատերազմը վերջ կը գտնէ Համաձայնական պետութեանց յայթուութեամբ, եւ Գերմանիոյ, Աստրիոյ-Հունգարիոյ, Պուլկարիոյ եւ Թուրքիոյ ջախջախիչ պարտութեամբ:

Բայց, նախ քան Գերմանիոյ կողմանէ հաշտութիւն խնդրելը Նոյ. 11-ին, Թուրքիա կքած էր արդէն իր ոճիրներու եւ անխիճատ արկածախնդրութեան յանցանքներուն տակ: 30 Հոկտ. 1918 կը պայտար Համաձայնական Պետութիւններէն զադրեցնել պատերազմը եւ հաշտութիւն գոյացնել:

Մինչ Թուրքիոյ մէջ պատերազմի յայտարարութիւն, աքտոր, կոտորած իրարու հետեւ շրջան կ'ընկին 1914-էն 1918 թուականները, անդին՝ Կովկասի մէջ տարբեր պատմութիւն մըն էր, որ կը սկսէր, եւ որ թաւալելով վերջապէս կանգ պիտի առնէր Հայաստանի ազատ եւ անկախ սահմանապիտին վրայ, ուրիշ ներս հայկական դրօշակը կը պարզուէր:

1914-ին Կովկասի փոխարքայ նշանակուած էր, Կոմս Վարանդկով-Պաշա կով, որ Ռուսիոյ պատերազմի մտնելէն անմիջապէս յետոյ, Կովկասի մէջ դառնուող բոլոր ցեղերուն հրաւիր կ'ուղղէր արկայիլ Ռուսիոյ: Հայերը որ ամենէն աւելի յահագրդուած էին պատերազմի վախճանով, յետ երկար խորհրդակցութեան՝ կ'որոշին Ռուսիոյ եւ Համաձայնական բոլոր պետութեանց կողքին կուտելով յայթուութիւնը ձեռք բերել:

Պէտք չէ մոռնալ, որ Նոյն ժամանակներ Ռուսիոյ Յարր Նիքոլա Բ. եւ անդրիական, Փրանսական կառավարութիւնները մեծազորք խոստումներ կը շտային մեզի, յոյս տալով թէ՛ հայկական հարցը իր բարերաստիկ վերջաւորութիւնը անպայման պիտի ստանայ, եթէ իրենք, Համաձայնական Պետութիւնները, յայթոյ հանդիսանային ընդհանուր պատերազմէն:

Մեզ՝ հայերուս համար, ուրիշ հնար չկար, կամ կուտիլ պէտք էր համաձայնականներու կողքին Թուրքիոյ դէմ, եւ կամ Թուրքիոյ հետ ըլլալ եւ դէմ

երթայ համաձայնակամներուն։ Բայց՝ թուրք հատապարտեթիան եւ ժողովուրդին մեզ հանդէպ ցոյց տուած պաղտանային վերաբերումը, ջարդ, աքսոր, բանտ, կոխադան, տարիներ անդադար, քաղաքաւի համոզումը գոյացուցած էին թէ՛ անհնար էր նշխրակ ամենափոքր վստահութիւնը ունենայ թուրք կառավարութեան մեղի ներկայացուցած բարենորոգումի խոստումներուն։ Եթէ մեր ճակատագիրը մեզ կը պարտաւորէր այս ետմ ան կողմին մեզի վստահած խոստումն. րէն խաբուի, յատուցան էր Համաձայնական Պետութիւններէն խաբուած բլլայ։ Ինչ կ'երեւի այս Հողերանական ճնշումին ներքեւ էր որ՝ հայերը թէ՛ կողկասի եւ թէ՛ արտասահմանի մէջ կ'որոշեն իրենց բախար նետն ինչպիսոյ, Փաղղիոյ եւ Ռուսիոյ գրկեր։

Մեր Ս. Կաթողիկոսը եւ Թիֆլիզի մէջ գումարուած Հայոց Ազգ. Խորհրդի կողմանէ անմիջապէս հրատարակուած հրատարակումը, ճանաչատունէ դուրս գտնուող բոլոր Հայ երիտասարդութեան, Համախմբուելու ի կողման եւ հոն կողմնուելու հայկական դորաբաժիններ՝ Ռուս բանակի կողմին՝ արտաւերտ համար ճանկահայաստան։ Հաղաբաժնի կրտսարացիներ կը թողուն տուն, տեղ, հանդիստ, ապաղայ եւ կը հաստատեն կողկաս իրենց պարտականութիւնը կատարելու հարկներէքի հանդէպ։ Անոնց ամէն մէկը ճամբար սկսուտի ոգին ունէին, քանզի պարտականութեան սուրբ կոչը իրենց Համար աւելի թանկագին էր, քան անհասական երջանկութիւնը եւ հանգիստը։ Նոյն այդ ուղին է որ պէտք է ուղեցոյցը բլլայ նաեւ մեզի։

Պատերազմը կատաղորէն կը շարունակուէր, Ռուսական բանակը Հայ կամաւորներու անկողնութեամբ կը մտնէր թրքական հողը եւ 1915 Մարտի Բ-ին կը գրաւէր Վանը, ուր առաջին անգամ բլլայով կը կազմուի գուտ հայկական առժամեան նահանգապետութիւն մը, պետ ունենայով տարաբախտ, զերամ փաշան կամ (Արամ Մարտիկան), որ մեր Հայրենասէրներու մէջ առաջին շարքին վրայ կը դասուի։

1917 Մարտին ամբողջ Ռուսիոյ մէջ կը ծագի մեծ յեղափոխութիւն մը, եւ կատապարտութիւնն Եւրոպեան տուեալներու ձեռքը։ Ռուս զինուորները սահեա առժամու առիճ նկատուում՝ ճանահաստատանէն իրենց դրուած ուրաքիս կը թողուն եւ Ռուսիոն կը վերադառնան։ Այս ոչկար արտապիսի նստաթիւն մը կը քանդուի Հայ եւրոպական բունակին մէջ, որոնք առ ժամանակները գրաւած էին միւսիս կրդնկա։ Հայ բանակը միայնակ, հերոսաբար կը պայտայանէ ամբողջ ճակատը, առանց թոյլաբանու առ առճին կիտուորը յառաջանայ։ Նոր եւ մեծ ուժեր ունենալով Ռուսիոն կը հասնին թրքական բանակին, եւ մերոնք կը աւելուին իս նահանգի միւսիս Ռուս-թուրք 1914-ի սահմանադրուէր։

Ռուսական յեղափոխութիւնը այնքան տակնուվեր էր որ մեծ Ռուսիան եւ արմ. բան իսնկարած անոր անտական մեքենան, որ կողկաս բոլորովին իր քախտն ձեռու էր, եւ 1917 Նոյեմբերէն միւսիս 1918 Փետրուար ամիսը ա՛յ մէկ հեղինակաւոր կատապարտութիւն գոյութիւն ունէր։ Այս անտանելի կայքութեան մեր մը տալու նպատակաւ, կողկասի մէջ քնակող երեք գլխաւոր ապգութեան՝ Հայ, Վրացի եւ Թաթար, ներկայացուցիչներէ օրէնագիր ժողով մը կը կազմուի, որ կ'ընտրէ կատապարտութիւն մը։

Վրացիները եւ Թաթարները տխրաբար կը դասեն Հայոց եւ աղտնի համաձայնութիւն կը կենն թուրք բանակի հրամանատար Վէհիպ Թալալին հետ, որ քախտներու առ ներքին բաժանումն եւ ուղեով Հայկական բանակին ջախճախէ հարուած մը տայ, վերձագիր մը կը ներկայացնէ պահանջելով Ռուսահայաստանի գրեթէ մեծ մասը։ Ուրիշ ճար չկար եթէ ոչ

մերժել եւ կոռուր մինչեւ վերջին դինուորը: Եւ այս էր այն որոշումը զոր տուաւ Հայոց Ազգ. Խորհուրդը:

Զօրավար Նազարբեկեան ընդհանուր հրամանատար կը կարգուի հայկական բանակին: Զօր. Նազարբեկեան բանակին մէկ մասովը Ղարաքիլիսէի տակնը դիրք կը բռնէ, իսկ զօր. Սիլիկեան, Դրօ եւ Դանիէլ Բէկ Փիրումեան մնացեալ զօրաբաժիններով Սարտարապատի առջեւ Թուրք բանակին այնպիսի ջախջախիչ հարուած մը կ'իջեցնեն, որ այս վերջինը փախուստ կուտայ եւ Թուրք կառավարութիւնը կը պարտաւորուի ճանչնալ Հայաստանի Հանրապետութիւնը:

Սարտարապատի եւ Ղարաքիլիսէի փառայեղ ճակատամարտները պատմականօրէն այնքան մեծ նշանակութիւն ունին մեզ համար որ՝ սկսուածները պէտք են անոնց մանրամասնութիւնները կարգաւ եւ կուռող հերոսները յիշել միշտ:

Հակառակ այսքան մեծ յեղաշրջումներու՝ հայկական իսկական կառավարութիւն մը գոյութիւն չունէր դեռ: Ազգային կենսական բոլոր հարցերը կը լուծուէին Թիֆլիզի մէջ կազմուած Հայոց Ազգ. Խորհուրդի կողմանէ, որ կազմուած էր հայ ազգը ներկայացնող զանազան պատգամաւորներէ: Հայոց Ազգ. Խորհուրդը նկատելով որ՝ նպատակայարմար ժամանակը հասած է վերջ տալու իր աշխատանքին եւ փոխանցել ամէն հեղինակութիւն ու իշխանութիւն օրինաւոր կառավարութեան մը, յետ երկար խորհրդակցութեան եւ դէպքերը կշռելէ՝ 1918 Մայիս 28-ին կը հռչակէ Հայաստանի Անկախութիւնը, եւ անմիջապէս Երեւան փոխադրուելով կը ձեռնարկէ Հայաստանի անդրաշինկ խորհրդարանի ընտրութեան:

Իբր ազատ եւ անկախ ազգ՝ Մայիս 28-ը մեզ համար ամենէն պատմական եւ անմոռանալի Թուական է: Մայիս 28-ը մեզ կը խորհրդանշէ այն՝ ինչ որ կը խորհրդանշէ Յուլիս 4-ը Ամերիկացիներուն, Յուլիս 14-ը Ֆրանսացիներուն եւ 25 Մարտը Յոյներուն համար, իբր անկախութեան օր:

Հայկական առաջին խորհրդարանի կազմութեամբ՝ օրինաւորապէս հիմք կը դրուի իսկական հայկական կառավարութեան մը իր պետական ամբողջ գանդուածով: Այսպէս՝ կը կազմուի մեր անդրանիկ Նախարարութիւնը հինգ հոգիէ բաղկացած, որ պաշտօն ունէր ղեկավարելու մեր պետութեան ընդհանուր աշխատանքը: Մեր անդրանիկ դահլիճը կազմող Նախարարները հետեւեալներն էին. —

Յովհ. Փաթաղմուճի. —
Արամ Մամուկեան. —
Խայտաւոր Կարմիկեան. —
Ալեքսանտր Խատիսեան. —
Զօրավար Հայովերդեան. —

Վարչապետ
Ներսիս Գործոց
Ելմտական
Արտաքին Գործոց
Պատերազմական

Նորակազմ դահլիճը անմիջապէս աշխատանքի կը սկսի եւ կը կազմակերպէ կառավարութեան ամբողջ մեքենան: Հայաստան երկարատեւ պատերազմի մը եւ մարդկային ու դրամական ահադին գոհողութեանց ներքեւ քայքայուած, միլիթարական ոչինչ կը ներկայացնէր: Ժողովուրդը անօթի ու մերկ էր. վաճառականութիւնը ջլտուած, իսկ սովն ու հիւանդութիւնը հարիւրաւոր անձերու կեանքը կը հնձէր ամէն օր: Հակառակ այս անտանելի վիճակին կառավարութեան դեկը բռնող անձերը, հայրենասիրական կատարեալ ողբով սողորուած, ամէն գոհողութիւն յանձն առնելով, զիշեր ցերեկ աշխատեցան եւ նորազատ Հայաստանի վիճակը զգայիտօքն բարելաւեցին: Հիւանդութիւնները եւ մահացու դէպքերը սկսան նուազիլ, սովը ու անօթութիւնը դադ-

րեցան շնորհիւ այն մարդասէր օգնութեան զոր Ամերիկեան մեծհոգի ազգը ընձեռնեց: Այդ մեծսիրտ փրորբերումը, Ամերիկեան փողովուրդին եւ իր կառավարութեան կողմանէ, մշտապէս յիշատակելի պիտի մնայ թէ՛ ամէն մէկ հայ մարդ եւ թէ՛ ամբողջ հայ ազգի սրտին մէջ: Ատիկա մենք չենք մոռնար:

Հայաստանի Հանրապետութեան եւ Թուրք կառավարութեան միջեւ փերջնական հաշտութիւն մը զոտայնիտու նկատումով, 1918 Յունիս 19-ին Կ. Պոլիս կը հասնի Հայաստանի կառավարութեան հողմանէ զրկուած պատուիրակութիւն մը: Բանակցութիւնը կը տեւէ յորտակէս ամիս եւ, փերջապէս, համաձայնութիւն մը կը օտորարդուի, որմէ Հապատեան մեծապէս կ'օգտուի, քանզի ըստ այդ համաձայնութեան Հայաստանի հողը աւելի կ'ընդարձակուի:

Մինչ քաղաքական ղէպքերը այս փեճակի մէջ կը գտունէին եւ հարթուրո պայմանագրութիւնը կը ստորագրուէր 1918 Հոկտ. 20-ին, անդին ընդհանուր պատերազմը իր փերջաւորութեան կը մօտենար: Հայիւ չորս օր անցած էր, Թուրք կառավարութեան խնդրանօք զինադադար կը օտորարդուի Մունտրոսի մէջ 1918 Հոկտ. 30-ին, եւ պատերազմը որ՝ գործութիւն ունէր Թուրքիոյ եւ համաձայնական պետութեան միջեւ, փերջ կը գտնէ, ճիշտ չորս տարի եւ մէկ օր տեւելէ յետոյ:

1918-1920 Թուականները ամբողջովին կը յատկացուին Հայաստանի տնտեսական եւ քաղաքային պայմանները բարելաւելու, եւ կազմակերպելու կառավարական մեքենան: Նոյն շրջանին Հայաստանի կառավարութիւնը մասնաւոր պատուիրակութիւն մը կ'ուղարկէ Եւրոպա, նախագահութեամբ Պր. Աւետիս Ահարոնեանի, հետպնդելու հայկական հարցը օտար դահլիճներու մօտ եւ ձեռք բերելու խաղաղութեան վեհաժողովէն հայկական հանրապետութեան ճիրաւական՝ ճանաչումը բոլոր ազգերու կողմանէ:

Հայկական խնդիրը ո՛չ մէկ ատեն այնքան ճշնաժամային եւ տագնապայի չըլլած մը անցուցած է, որքան 1918-1920 Թուականներուն: Իսկ պատմական ամենէն կարեւոր ղէպքը այդ շրջանի մէջ, տեղի ունեցաւ 1920 Օգոստոս 10, երբ տասն եւ ութը ազգեր հաւաքուեցան Սէվր (քաղաք մը Փրանսայի մէջ), եւ ստորագրեցին փաշնպիր մը, պարտադրելով Թուրքիոյ արշախտ պայմաններ, որոնք միջազգային տեսակէտով անհրաժեշտութիւններ էին, եւ որոնք Թուրքիա ստիպուած էր համակերպիլ ի պատիժ իր պարտութեան՝ երկու այն անարդ վարչութեան եւ վատթար քաղաքականութեան որ ունեցած էր:

Այն դաշնագիրը որ այժմ կը կրէ «Սեվրի դաշնագիր» անունը, պատմականօրէն մեզ համար ամենէն նշանակալից եւ կարեւոր վաւերաթուղթն է: Անցեալին մէջ մեծ պետութիւնները խոստումներ չուայած եւ բարենորոգում գործադրելու յոյսերով օրօրած էին մեզ: Իր օրինակ կարելի է յիշիլ Պերլինի վեհաժողովին ստորագրած անուանի Յ1-րդ յօդուածը, որ կը խոստանար հայկական գաւառներու մէջ բարենորոգումներ իրագործել, որոնք երբեք տեղի չունեցան, եւ ընդհակառակը միլիոնաւոր նահատակներու սուրբ արիւնքը արժեց: Բայց Սէվրի դաշնագիրը միջազգային տեսակէտով մեծ արժէք մը կը ներկայացնէ, եւ մենք հայերս ամէն իրաւունք ունինք նուիրական նկատելու դաշնագրին ներքեւ տրուած իւրաքանչիւր պետութեան կնիքը:

Սէվրի դաշնագրին խիստ կենսական արժէքին պատճառաւ, նպատակաշարժար դատեցինք անոր մէկ քանի մասերը ծանօթացնել նորերուն:

Դաշնագիրը կը ստորագրեն տասն եւ ութը մեծ եւ փոքր կառավարութիւններ մէկ կողմէն, իրր Համաձայնական Պետութիւններ, եւ Թուրքիա «Բաթումի» միւս կողմէն: Համաձայնական պետութիւնները հետեւեալ կար-

գով ստորագրած են դաշնագիրը:— Նորին վնասփառութիւն Մեծն Բրիտանիոյ եւ կայսր Հնդկաստանի ճ ստորագրութիւն), Քանատա (2 ստորգր.), Աւստրալիա (2 ստորգր.)։ Նոր Զէյլանտա (1 ստորգր.), Հարաւ Ափրիկէ (2 ստորգր.), Հնդկաստան (1 ստորգր.), Նախագահ Ֆրանսական Հանրապետութեան (5 ստորգր.), Նորին Վեհ. Թագաւոր Իտալիոյ (5 ստորգր.), Նորին Վեհ. Կայսր Ճափոնի (8 ստորգր.), Նախագահ Հայկական Հանրապետութեան (8 ստորգր.), Նորին Վեհ. Թագաւոր Պելճիքացոց (8 ստորգր.), Նորին Վեհ. Թագաւոր Հելլենացոց (2 ստորգր.), Նորին Վեհ. Թագաւոր Հիճազի (1 ստորգր.), Նախագահ Լեհական Հանրապետութեան (2 ստորգր.) Նախագահ Փորթուգալի Հանրապետութեան (2 ստորագր.), Նորին Վեհ. Իտալիոյ Թագաւոր (1 ստորգր.), Նորին Վեհ. Թագաւոր Սերպերու, Խրուսթներու եւ Սլովէններու (8 ստորգր.), Նախագահ Զետտարովագ Հանրապետութեան (2 ստորգր.), իսկ ամենէն վերջը կը ստորագրէ Քուրթիա՝ մի միայն մէկ ստորագրութեամբ։

Սէվրի դաշնագիրը բաղկացած է 433 յօդուածներէ, որոնք կը պարունակեն բոլոր այն խնդիրները որոնք մաս կը կազմեն Թրքական Հարցին։ Հաստատանի վերաբերեալ յօդուածները կը գտնուին Գ. մասի Հատուած Զ. ի մէջ, եւ կը բաղկանան վեց յօդուածներէ թիւ 88-էն 93։ Դաշնագիրը գրի առնուած է Ֆրանսերէն, Անգլերէն եւ Իտալերէն լեզուներով, իսկ միայն մէկ Հատ ճշգրիտ բնագիր գոյութիւն ունի, որ ստորագրուած է բոլոր սէրութիւններէն, եւ այժմ ի պահ կը մնայ Ֆրանսական Հանրապետութեան դիւանաթղթերուն մէջ։ Դաշնագրին բնագրին առնուած վաւերական օրինակները տրուած են մասնակից իւրաքանչիւր կառավարութեան։

Հաստատանի մասին խօսող յօդուածները հետեւեալներն են՝ Թարգմանուած բնագրի օրինակէն։

(Շարունակելի)

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՊԱՐԱՅԱՆԴԷՍ
 («ՆԱԻԱՍԱՐԴ»Ի 4-ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ԱՌԹԻԻ)

Տեղի պիտի ունենայ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 22-ին,
 ՀԱՅ ԿԵԴՐՈՆԻ մէջ

Կը բեմադրուի մեծ երգիծաբան ԳՐԵՄ ՍԻՄՈՆԻ

«ԱՄԵՐԻԿԱՅԱՅ ՓԵՍԱՑՈՒՆ»

Ղեկավարութեամբ եւ մասնակցութեամբ

ԿԱՐՕ ԳԱԼԻԿԵԱՆԻ Եւ ՏԻԿ. ԱԶՆԻԻ ԽԸՏՐԵԱՆԻ
 Եւ գաղութիս լաւագոյն ուժերու։

Թ Ի Ք Ա Պ Ա Տ ՈՒ Մ

ԿՐՈՆՎԻ ԴԱՍ ՄԸ

Թրքերէմ «Երուզէ» անասերթիմ մէջ Ծաշար Ծալըմ կը գրէ «կրօմքի դաս մը» խորագրիմ տակ.—

«Տէ՛վրիմ» (յեղաշրջում) նախակրթարանի ուսուցչապետ Ապտուղլաւ պէյ մեր դրացին է: Այս օրերս, երբ դարձեալ կը խօսուի վարժարաններու մէջ կրօնքի դաս հաստատելու մասին, յաճախ իրեն հետ կը վիճարանանինք այս հարցին շուրջ: Ապտուղլաւ պէյի կարծիքով կրօնքի դասը ոչ միայն նախակրթարաններու մէջ, այլ յիսէներու, նոյնիսկ համալսարաններէ ներս եւ գինուորներու համար ալ պէտք է հաստատուի: Որովհետեւ, իր կարծիքով, «մենք յետամնաց հաւաքականութիւն մ'ըն ենք եւ յետամնաց հաւաքականութեանց մօտ կրօնքը միտթարնաքի (ավութմա) լաւ միջոց մ'ըն է:

Ապտուղլաւ պէյի փափաք յայտնելի օր մը ներկայ բոլոր կրօնքի դասին: Ընդունեց ատուջարկս. ուրրաթ օր դացի Տէ՛վրիմ նախակրթարանը, ուր Ծաւոթացայ Ծ. դասարանի երիտասարդ ուսուցիչ Նուրի Զէլիքչիլի:

Նոր էր վարժարանի շէնքը եւ կրթական նախարարութիւնը ընդհանրապէս այս վարժարանը ցոյց կուտայ եղեր օտարներուն՝ իրրեւ տիպար դպրոց: Նուրի պէյ շարժանկարի աստղի մը երեւոյթը ունէր:

— Դուք կրօնքի դասերու հետեւա՞ծ էք, Նուրի պէյ, հարցուցի:

— Վարժարանի Ծրագրին մէջ կար, օակայն, մեր տօքթնը այս դրօժէն հասկցող չդատու եւ դասերը պարապ անցան:

• — Հոս ինչպէ՞ս դաստանդութիւն կը կատարէք:

— Մարդ Աստուծոյ, գործ չունի՞ք: Տղոց դրօքին մէջ կայ, Յատոյ, Հիմա «Աքթիք» մէջնոս մը կայ, աղոց կ'ըսեմ, որ ինչ որ գրտին պատրաստեն: Յատոյ, մէկ դասը քառասուն վայրկեան կը տեւէ, օգտիլն ու վերջանալը մէկ կ'ըլլայ:

— Ուրիմն ինչպէ՞ս թիւ կուտաք աշակերտներուն:

— Ատկէ գերին ի՞նչ կայ: Օրինակ, տղայ մը պատմութեան դասէն ինչ թիւ որ առնէ, անոր մօտ թիւ մը կուտանք:

Վերջապէս դասի գանդակը հնչեց եւ դասարան մասնաք:

Նուրի պէյ դասի հանեց Այսէլ Իյիքան անուն աշակերտուհի մը, որ սկըսու պատմել կրօնքի դասը:

— Ես մահմետական եմ, կը հաւատամ հրեշտակներուն: Հրեշտակները անտեսանելի եւ անշօշափելի էակներ են: Մեր մարդարէները հրեշտակները տեսած եւ մեզի լուր տուած են:

— Ուրի՞չ, աղջիկս:

— Հրեշտակները Աստուծոյ կը հնազանդին: Երբ գործ չունենան՝ կ'ադօթեն:

Ուրիչ աշակերտ մը մտա բարձրացուց.

— Հրեշտակները մեր ուսին վրայ կը կենան: Զորս հատ են անոնք, մէկը կը կենայ մեր առջեւ, մէկը՝ ետեւը, մէկը՝ մեր աջին, միւսը՝ մեր ձախին: Իրենց ձեռքը ունին մէկ մէկ մեծ տետրակ, ուր կ'արձանագրեն մեր բոլոր ըրածները: Երբ որ մեռնինք, այս տետրակները կը յանձնեն Աստուծոյ, Աստուած գանոնք կարդալով, ըստ այնմ կը դատէ մեզ:

— Կը տեսնէ՞ք, ըսաւ ուսուցիչը, այսուհետեւ դէ՛լ արարքներու մէջ մի գտնուիք: Վաղը Աստուած բոլորին հաշիւը պիտի պահանջէ:

— Այս հրեշտակները բոլոր մարդոց կը հետեւին Պարոն, — հարցուց աշակերտ մը :

— Այո, — պատասխանեց Նուրի պէյ :

— Կեանքը քննելու ալ կը հետեւին :

— Անշուշտ, — պատասխանեց ուսուցիչը, վաղը երկինքին մէջ բոլոր գեանավորները մահեռական պիտի դառնան, սակայն, միջոց մը այրելէ ետք . . .

— Մեր Երուսնդն ալ պիտի այրի :

— Պիտի այրի :

— Արթինքը :

— Պիտի այրի :

— Նշա՞նք :

— Ան ալ . . .

Քույս գտնուող տղուն հարցուցի ցած ձայնով .

— Ո՞վ են այս տղաքը :

— Հայ են :

— Այս դասարանն են :

— Այո, բայց կրօնքի դասին կը փախչին :

— Ինչո՞ւ :

— Որովհետեւ «կեանք» են :

— Հիմա ո՞ւր են անոնք :

— Դուրսը կը սպասեն :

Կը լռեմ ու կը շարունակեմ մտիկ ընել : գրատախտակին վրայէն Աթաթիւրքի նկարը ինծի կը նայի պոստուած յօնքերով : Աթաթիւրքի հետ աղանարկներ կը փոխանակենք :

Քույս գտնուող տղան կը շարունակէ .

— Այդ աղտոտ հայերը շատ նեղեցիներ, բայց չդարձան : «Դարձէք», կ'ըսենք, չեն դառնար : Նէճաթի եւ Հիքմէթ ինչպէ՞ս ծեծեցին զանոնք, ուՖֆ . . . բայց կրօնքի դասէն կը փախչին :

Ուսուցիչը եթէ տեսնէ, չի՞ յանդիմաներ Նէճաթին եւ Հիքմէթը :

— Ձի տեսներ որ . . .

— Եթէ տեսնէ՞ :

— Եթէ տեսնէ, թող տեսնէ, անոնք ալ թող իւրամանան . . .

Նուրի պէյ նիշի տեսրակին մէջ աշակերտներուն լաւ թիւեր գրաւ. անոնք ալ ուրախացան :

ՅՈՒՆԷՆ ԿԱՆԵԱԼ Է . . .

Յլամարտը սկսելու վրայ է. երիտասարդ մը կը հետապնդէ ջլամարտիկի նշանածին եւ կ'ըսէ .

— Օրին՞որդ, եթէ այս գիշեր ազատ էք, շատ ուրախ պիտի դ՚սայի ինքզինքս մեզի հետ ճաշելու :

— Ձեմ կրնար 4աստատ պատասխան մը տալ. ցուէն կախուած է :

ՆՇԱՆՏՈՒՔԻ ՄԱՏԱՆԻՆ

— Ի՞նչ կը նշանակէ նշանտուքի մատանին, կը հարցնէ օրինորդ մը իր ծանօթ երիտասարդին :

— Շղթայուհու շղթային առջին օղակը, կը պատասխանէ երիտասարդը :

Կ Ա Շ Ա Ռ Ք Ը

(ԳԱՌՈՐ Ի ՄԷՃԻՑԻՆԷ)

Կաշառակերութիւնը, ամէն երկիրներէ աւելի սովորութիւն եւ շահու աղբիւր էր Թուրքիոյ մէջ : Նախարարէն սկսեալ մինչև յետին պաշտօնեան կաշառքով կը դիւրացնէին ամենէն դժուարին համարուած դործը : Եթէ դատ մը ունիս, դատաւորը կը կ'աշառես, դատը կը լաւիս . եթէ քաղաքական փախրստական ես, կաշառէ ոստիկանութիւնը . հետապնդումէ ազատ ես, բանտարկուած ես, ազատ կ'արձակուիս :

Կաշառքը իր զագաթնակտին հասած էր, մանաւանդ առաջին աշխարհամարտին, որուն շնորհիւ հայերս բաւական օգտուեցանք, ճակատագրական այդ սեւ օրերուն : Այդ շրջանին, հայ երիտասարդութեան համար ամենէն կարեւորը զինուորազրութիւնն էր :

Անոնք կը քշուէին, գունտ առ գունտ, ամայի լեռները, ցուրտին ու փոռքին կամ արեւի կիզիչ ճառագայթներու տակ, ճամբաներու շինութեան, առանց սնունդի եւ առողջապահական հոգատարութեան : Գործի կը սկսէին արեւածաղէն մինչև մայրամուտ, հակողութեանը տակ շառուշներու, որոնք մտրակով անխնայ կը հարուածէին քիչ մը հանդիստ անոզ զինուորներուն, որոնք չդիմանալով այս ծանր աշխատանքին, հիւժուած կը մեռնէին :

Այդ շրջանին կենդանիի մը չափ արժէք չունէր հայը — «Հայ մը պակաս կ'ըսէին Թուրքերը :

Այս պատճառով ամէն կարելի միջոցի կը դիմուէր ազատուելու զին . ծառայութեան, որոնցմէ մէկն էր՝ Թուրքիոյ Յշամաւոր կաշառակերութիւնը :

Զինուորական ծառայութիւնէ ազատուելու կերպերը հետեւեալներն էին .

1.— Բժշկական կեղծ վկայականով՝ մէկէն մինչև երեք ամիս օդափոխութիւն (Թէփաիլ հաւա), որու լրանալէն վերջ կը կրկնուէր յաճախ :

2.— Ծամբաներու շինութեան ծանր աշխատանքէն խուսափելու համար՝ զին . ծառայութիւն ընել՝ իր գտնուած քաղաքին մէջ, զինուորական պետի մը քով, որուն կը վճարուէր կոկիկ դումար մը :

3.— Փախստական մնալ տան մը մէջ (թաւամ թապուրի), տեղւոյն ոստիկանութեան վճարել շարաթական դումար մը :

Վերոյիշեալ երեք ձևերով ազատ մնալը կը համարուէր ապահով միջոցներէն մէկը : Ասկէ դուրս կային պատահական կաշառակերութիւններ, որոնք աւելի սուշի կը նստէին ենթակային : Օրինակ, փախստական մը ձերբակալուելու միջոցին եւ կամ տուներու եւ ճամբաներու վրայ եղած խուղարկութեան ընթացքին :

Կաշառակեր նշանաւոր Թիփ մըն էր փոյխ շաֆորը կամ «քառորդ մէճիտիէն» : Ինչպէս սովոր էինք կոչել զինքը : Հայոց թաղի ոստիկանութեան աչքն էր, կարճիկ, գիրուկ, հարամիտ եւ շան հոտառութեամբ : Գարեկի է զայն համեմատել Վանի հուշակաւոր ոստիկան Ակեհաճի հետ, որ ընդունակ էր երեւան հանելու յեղափոխական ամենէն զաղտնի թագստոցները : Իր աւելորդ անուշը՝ «չէլըբէ մէճիտիէն» իր շարաթական կաշառքին չափն էր :

Այս փոյխը Հայոց թաղին մէջ ունէր բաւական «ծուխեր» — փախստական հայ զինուորներ, «սրնոցմէ ամէն շարաթ կը ստանար մէկ քառորդ մէճիտիէն, որու փոխարէն հոգ կը արանէր անոց ապահովութեան : Օրինակ, հայրական խրատներ կուտար, որ ցորեկները դուրս չելլեն անդառնուլովեամբ, իսկ շուրջիկալ խուղարկութիւններու ատեն, Հաֆորը անմիջապէս լուր կուտար իր

«ձուխերուն», որ պահոււրտին: Իսկ երբ խուզարկողը ինքն էր, ձեւակերպութեան համար թեթեւ խուզարկութեամբ գործը կը վերջացնէր, բարձրաձայն ըսելով:

— Այս մարդիկը պատուաւոր են: Հա՛յտէ, ուրիշ տուն երթանք:

Հաճող իր ձեռքի տակ Էդած «ձուխերը» կորովի պաշտպանելով, ամէն կերպ կ'աշխատէր նոր ձուխեր աւելացնելու: Եւ խիստ խուզարկութիւններ ասն տուներուն մէջ, ուր զինուորացու տղաքը կային: Ան անուններով եւ տարիքով զիտէր թէ՛ ո՞ր տղանը զինուոր տուած է, ո՞ւր կը գտնուին անոնք, կը ծառայե՞ն թէ պահոււրտած են: Ու կը սաստկացնէր փնտռուելը՝ երեւան հանելու նոր փախտականներ, որոնցմէ կը դանձէր ապահովութեան իր տուրքը, նայած ենթակայի դիրքին եւ պատիժին ծանրութեանը:

Փոլիս Հաճող, իր «ձուխեր»ուն եկամուտները ապահով դանձելու համար՝ կարգադրութիւններ ալ ըրած էր, իր բացակայութեան պարագային: Օրինակ, կարգած էր փոխանորդ մը, որ դանձումները կ'ընէր յիսուն տոկոս չահով, իսկ ինքը փոխարձարձաբար, ընկերոջ գանձումները կը կատարէր ուրիշ թաղի մը մէջ: Ընդհատ այնպէ՛ս, ինչպէս Իզմիրի Տէր Յովհ. Աւագ քահանան, ծերութեան եւ հիւանդութեան պատճառով, իր «ձուխեր»ուն գանձումները վստահեցաւ Տէր Սուրէնին, «կիսարք»ի հաշուով:

Ամէն տեսակէտով մեծ էր չարիքը, բայց պէտք է խոստովանիլ, որ ընդհիւ Հաճողի շատ մը հայ երիտասարդներ փրկուեցան ստոյգ մահէ, ինչպէս եւ այն չարչարանքներէն, որոնք վիճակուած էին ձերբակալուել փախտականներու:

Շատերը հարց կուտան թէ՛ ինչպէ՞ս կ'ըլլայ, որ այդ վտանգաւոր շրջանին, երբ արդէն փակուած էին Հայոց մշակութային եւ մարդական ակումբները: Եւ հայերը առնուած էին խիստ հսկողութեան տակ, հայ մարդական միութիւն մը կը կազմուի ու կը գործէ անարգելք:

Առանց մանրամասնութեանց երթալու, անմիջապէս ըսենք, որ մեր մարդական պայութիւնը կը պահուէր, շնորհիւ ձեռք առնուած շարք մը նախադաշնութիւններու, որոնց կարգին ապահոված էինք նաեւ «Քաւորոջ Մէհտիսի»ի կատարեալ շէղոքութիւնը եւ նոյնիսկ բարեացակամութիւնը: Այս անմեղունակ միութեան համար, կարծեմ, բաւական էր Թուրքիոյ ամենագոր կաշառքը, որ կը գործադրուէր Հաճողներու միջոցով:

Ատկէ զատ, մեր տղաքը վարժուեցան խիստ զաղտնապահութեան, որուն շնորհիւ, թուրք մարդաբաշտ շունները, Հաճողն ալ անոնց մէջ ըլլալով, երբեք չկրցան զիտնալ, թէ մեր անդամներուն մէջ ունինք քանի մը զինուորական փախտականներ, նոյնիսկ պահեստի սպայ մը: Աւելին՝ մեր հիմնադիրներէն ունէինք մեր մէջ Մշեցի Սրապը, որ քաղաքական փախտական էր, եւ որուն հայրը շղթայակալ տարագրած էին եւ ինքը կը փնտռուէր:

Հաճող երբեք մտքէն չանցուց թէ Սրապը, իր իսկ քթին տակ, տան մը մէջ պահուած է եւ կանոնաւոր ներկայ կ'ըլլայ մեր գաղտնի ժողովներուն: Այսպէս շարունակուեցաւ մինչեւ 1918-ի զինադադարը, որ բարեբախտութիւն մը եղաւ համայն մարդկութեան ու մանաւանդ մեզ համար:

ԲԱՅԱՌԻԿ ՆՈՒԱԳԱՅԱՆԴԵՍԸ

Հ. Առ. Եկ. Երիտասարդաց կազմակերպութեան առաջին նուազահանդէսը տեղի ունեցաւ ամսոյս 4-ին, «Հայ Կեդրոն»ի սրահին մէջ:

Նուազահանդէսը յատկացուած էր բացառապէս հայ հեղինակներու ստեղծագործութեանց:

Առաջին մասը զաշնամուրի համար:

- Ա. — Բարխուդարեան. — Զոյգ պար «Անուշէն».
- Գ. Զամրոտարեան. — Պար, գիշերային մրմունջ.
- Ռ. Անդրէասեան. — Էդիւտ, պար.
- Ս. ինչատուրեան. — Մանկական տետրակ, վալս քմահաճ, պար.
- Ա. Պապաջանեան. — Բմահաճոյք, պար վաղարշապատի.
- Ա. Թէրղեան. — Մանկական շուրջպար օփ 2, Արժանթիւեան պար օփ 1.

Վերոյիշեալ բոլոր կտորները մեզ համար նորութիւններ էին:

Իսկ երկրորդ մասը յատկացուած էր Օր. Ալիսիա Թէրղեանի ինքնուրոյն երգերուն.

- 1. — Տրտմութիւն, օփ. 6 (խօսք՝ Բայրոնի). 3. — Անձրեւ:
- Երեք պատկերներ օփ. 3. (բանաստեղծ. Կ. Լորջայի):
- 1. — Տէպիւտի, 2. — Ուսան Ռ. Նիմէնէս, 3. — Վերլէն:

Դաշնակի մենակատարն էր Տիկ. Անթառամ Ահարոնեան, իսկ երգչուհին՝ Օր. Սիլվիա Պլանքօ Լասդէշէ, դաշնակի ընկերակցութիւնը հեղինակին կողմէ՝ Օր. Ա. Թէրղեան:

ՕՐ. ԱԼԻՍԻԱ ԹԵՐՂԵԱՆ

ՏԻԿ. ԱՆԹՈՒԱՄ ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

ՕՐ. Ս. ՊԼԱՆՔՕ ԼԱՍԴԵՉԷ

Շատ քիչ անգամ գեղարուեստական երեկոյթ մը կրցած է տալ մեզ այն հոգեկան գոհունակութիւնը, որ ունեցանք այս անգամ։

Բարեպատեհ առիթներ ունեցած ենք լսելու աշխարհահռչակ արուեստագէտներ, որոնք մեզ միայն հիացում պատճառած են, բայց չեն կրցած ցնցել մեր հոգին՝ խանդավառելով մեզ, ինչպէս որ կ'ընեն «մերիները»։ Հաւանաբար աս ալ մեր ցեղային լաւ թերութիւններէն մին է։ Սակայն, «մերիներ» ըսելով կը հասկնանք լաւագոյնը, որովհետեւ մեզ համար արժանապատուութեան եւ հպարտութեան առիթ մըն է։ Այլպէս չենք վարանիր խստորէն ըննադատելու։

Փափուկ սեռի այս երեք արժանի ներկայացուցիչները ո՛չ միայն իրենց արուեստով մեզի վերացուցին, այլ նաեւ ըբերին, իրենց ներկայութեամբը, «քիչ մը գարուն» այս ձմրան եղանակին։

Ընդհանրապէս կիները, նամանաւանդ հայ կինը բոլոր շնորհներով օժտուած կը տեսնենք։ Անոնց իւրաքանչիւր շարժումը, նայուածքը եւ կեցուածքը մեզի բանաստեղծութիւն կը ներշնչեն։ Եւ շատ ճիշտ ըսած է բանաստեղծը.— «Երկնքի ցոլբերէն մին՝ կնոջ ժպիտն է»։ Եւ իսկապէս անոնք կրցան իրենց ժպիտով, պարզութեամբ եւ շնորհքներով շահիլ ունկնդիրներու համակրանքը։

Տիկ. Անթառամ այլեւս մէկն է գաղութիս արուեստագետուհիներէն, որ արժանաւորապէս դիտէ ծանօթացնել հայ երաժշտութիւնը մեզի եւ օտարներուն։ Գիտենք թէ՛ մեր հանդէսներէն դուրս, օտար շրջանակներու մէջ ալ իր արուեստով կը պանծացնէ հայ արժէքները։ Ծառայութիւն մը, որ արժանի է բոլորիս երախտագիտութեան։

Աւելորդ է կրկին անդրադառնալ իր նուազածութեան արուեստին։ Շատ անգամ առիթներ ունեցած ենք գրելու իր մասին, գնահատելով իր արժանիքները։ Միայն նկատելի է յոտակօրէն, որ ան միշտ կը ջանայ կատարելագոր-

ծել իր արուեստը: Այլևս զաշնակը եղած է իրեն համար մոլութիւն, ոգեւորութեան աղբիւր եւ «քաղցր տառապանք մը»:

Որքան որ յայտագիրը կը կրէր «արդիական» երաժշտութեան նուազահանդէսը, ինչ որ շատերուն մատչելի չէ, սակայն Օր. Ալիսիա Թէրզեանի գործերը Չերմ ընդունելութիւն դասն, որովհետեւ չէ դիմած անիմաստ յանդերձութեանց եւ աւելորդ պրպտումներու, ներածելով նոր ձայնաշարքերու եւ սեռերու (Թոնալիթէ) ձեւերը, որոնք թէ՛ մեր լսողութեան խորթ են եւ թէ՛ չեն խօսիր մեր սրտին: Ան գիտցած է նուրը ճաշակով եւ խոր զգացումով հանդերձել բառերը յարմար եղանակով: Մեր մասնաւոր ուշադրութիւնը դրաւեց դաշնակի ընկերակցութեան մասը, որուն տուած էր զուսպ եւ չուրջ ձեւ մը: Իր ապագան փայլուն կը գտնենք:

Գալով երգչուհի Օր. Սիլվիա Պլանքօ Լաոդէչէի, պէտք է ըսել թէ եղաւ արժանի թարգմանը: Կարծես այդ եղանակները յորինուած ըլլալին յատկապէս իր ձայնին համար: Ան ունի յատակ առողջանութիւն, ձայնի ինքնութիւն եւ ճշգրտութիւն, իսկ ելեւէջները՝ զերծ կաշկանդումէ: Յատկութիւններ, որոնք կենսական են երգչուհիի մը համար:

Ան գիտէ վարպետօրէն յափտակել ունկնդիրը, անոր մասնակից ընելով եղանակին ուրախ կամ տխուր թաւանումներուն:

Այս նուազահանդէսը կարելի է բացատրիկ նկատել: Եւ յոյս ունինք, որ մեր արուեստագիտութիւնները ուրիշ առիթներ եւս պիտի ընծային մեզ՝ ուրախանալու եւ հպարտանալու:

Հ. Ս.

ԱՐԱՋԻԻ ԵՐԿԵՐԸ ԶԵՆԵՐԷՆՈՎ

Այս տարի, Մարտին, Փրակայի Պետական-Հրատարակչականը պիտի հրատարակէ Մ. Արազիի (Մովսէս Յարութիւնեանի) պատմուածքներու թարգմանութիւնը, զոր կատարած է Դոկտ. Նշան Մարտիրոսեան, Չեխոսլովակքիոյ Պետական Հրատարակչութեան Հրահանգով, Արազիի եւ Գրողներու Միութեան արտօնութեամբ:

Փրակայի պետական ձայնասփիւռը Փետր. 9-ին հեռարձակեց այս թարգմանութենէն հինգ պատմուածք («Արեւը», «Կարմիր Համբոյրը», «Արիւնոտ Ծաղիկները», «Կոռուսինձորը» եւ «Հեքիաթ ըր», որոնց կ'ընկերանային մէջ ընդ մէջ հայկական ժողովրդական երգեր:

Ձեխերու մօտ լաւ ընդունելութիւն դասած են Արազիի տպաւորիչ պատմուածքները:

Մ. Արազի, ծնած է 1878-ին: Ուսած է Պետերբուրգի Բազմարուեստի դպրոցը, կը սկսի գրել 1902-ին: Արազի հուշակ կը հանէ իրբեւ կարճ պատմուածքի վարպետ եւ կը համարուի Մ. Գորկիի աշակերտը:

Մ. Գորկիի ժամանակին համակրանքով խօսած է Մ. Արազիի երկերուն մասին, որոնց մէջ «Արեւ»ը եւ «Ընկեր Մուկուչ» պատմուածքները գրաւած են Գորկիի ուշադրութիւնը:

Արազի իր հերոսներուն խօսիլ կուտայ իրենց գաւառարարբասով, որոնք համեմուած են ժողովրդական ասոյթներով, հայկարանութիւններով եւ ատակներով (ինչպէս «Այլ էն վաղ էր, էշը կաղ էր»), որոնց համար չեի համազօր առակներ եւ ասացուածքներ գտնելը գժուար էր եւ մերթ ալ անկարելի: Ոճը շատ գեղեցիկ եւ ճկուն է: Կամթող երգիծանքով մը կը ձաղկէ աւատապետական հին կարգերը եւ հարուստները:

ՓԻՔԻ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆԻ ՆՈՐ ՅԱՂՁԱՆԱԿԸ

Թեթեւ ծանրութեան փարիզահայ կուսամարտիկ Փիէն (Գրիգոր) Սարգիսեան՝ կը թուի թէ՛ լուրջ կերպով փարած է ներկայիս իր նախասիրած սփռիւն: Իր «Մէնէճըր»ը խելացութիւն ունեցած էր զինքը հեռացնելու փարիզեան մթնշորտէն եւ իր փորձութիւններէն, եւ զայն Պոլսոյ Հաստատած: Հոն կարճ ժամանակամիջոցի մը մէջ դարձաւ ժողովուրդին համակրութեան առարկան, յաղթանակներու գեղեցիկ շարանով մը, որոնց երկուքը Չամպլի-ժոյին եւ Պէլճիբացի ախոյեան Սուրբի դեմ: Հաւանօրէն զինքը բարձրացնեն Ա. Դասակարգը, իր առջեւ բանալով՝ Ֆրանսայի ախոյեանութեան դռները, ուր, մանաւանդ որ, Ֆէնէպի վերջին պարտութիւնները շատ վտանգաւոր հետքեր ձգած չեն հրապարակին վրայ:

Իր վերջին մըցումը կատարեց Մայիս 5-ին, Պրէսթ նահանգին մէջ Մալէ կոչուած Հիւս Ֆրանսայի «Հարուածող խոյ»ին դէմ:

Փիէն Սարգիսեան, Ա. շրջանին, յարձակողականի անցնելով, հակառակորդին աչքը վերաւորեց:

Գ. ուսուստին, Ֆրանսացին իր կարգին գրոհ տալով փնտռեց մարմին մարմինի գուպարը՝ յաջողելով երկու անգամ ցնցել Փիէնին:

Դ. եւ Ե. ուսուստներու ընթացքին, մըցումը պահ մը հաւասար նկատուելով, կրկին ի նպաստ Սարգիսեանի դասաւորուեցաւ, որ անխնայ կը հարուածէր: Սակայն «քաջամարտիկ» Ֆրանսացին հրաշքով ոտքի վրայ կը մնար արեւելուայ լիճակի մէջ, արտակարգ հերոսութիւն մը յայտնաբերելով: Զ., Է. եւ Ը. շրջանները հակառակ Մալէյի քանի մը վտանգաւոր հակադիմադրութիւններու, վերջացան «Հայրող»ին ի նպաստ:

Թ. ուսուստին, Փիէնօ յաջողեցաւ իրերայաջորդ վեց հարուածներ իջնցնել: Իր հակառակորդը անշարժ ոինկին մէկ անկիւնը հրաշքով ոտքի վրայ կը մնար, երբ իրաւարարը միջամտելով՝ Սարգիսեանը յաղթական հռչակեց թեքնիկ նօքառութով:

Ի Ն Ք Ն Ա Շ Ա Ր Ժ

Վերջապէս, ինքնաշարժի Ֆրանսական դաշնակցութիւնը յաջողեցաւ պետական թոյլտուութիւն ձեռք ձգել, վերահաստատել տալով Լը Մանի 24 ժամ տեւող համբաւաւոր շրջափազքը (28 - 29 Յուլիս):

52 ինքնաշարժներու եւ նշանաւոր հարիւր շարժավարներու մասնակցութիւնը ապահովելով, ընդ որս՝ Արժանթինցի Պուան Մանուէլ Ֆանիսոն, որ պիտի մրցի Իտալիոյ «Հազար մղոնի» շրջափազքը շահող՝ համբաւաւոր Քասթիլլօթի՝ իտալացիին ընկերակցութեամբ:

«Աստուած խելք տայ կաղմակերպիչներուն, եւ ողորմի ժողովուրդին», որպէսզի այդ հարիւրեակ մը արագութեան խենթերը նոր արկածներ չպատճառեն եւ նոր կեանքեր չխլեն երկրի մը մէջ: ուր ամէն օր՝ շուրջ 30-40 հոգի զոհ կ'երթան ինքնաշարժի արկածներու:

Փարիզ

ՍԱՐԳԻՍ Ս. ԶԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ

ՆՈՐԱԻԱՐՏ ՏՕՔԹ. ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԽԱԶՄԱՆԵԱՆ

Հեռու մեր հայրենիքէն, օտար սակայն հիւրընկալ այս արհերուն վրայ, հետզհետէ, անսահման հրճուանքով ահանատեա կ'ըլլանք Հոս ծնած եւ մեծցած հայ ուսումնասէր երիտասարդներու յաջողութեանց ամէն ասպարէզի մէջ: Այս յաջողութիւնները երախտագիտական շօշափելի ասպացոյցներ են նաեւ հանդէպ իրենց ծնողաց, որոնք դեռ երէկ այս արհերը եկան թշուառ եւ անօգնական, սակայն շնորհիւ իրենց յամառ աշխատութեան, կրցան տնտեսական բարեօք վիճակ մը ստեղծել, հնարաւորութիւն տալով իրենց զաւակներուն, որ անարգելք կատարեն իրենց առաջադրած նպատակները:

Ահա՛ այդ փայլուն երիտասարդներէն մէկը, Տօքթ. Անդրանիկ Սալմանեան, որ 24 տարեկան հասակին յաջողութեամբ աւարտեց տեղւոյս բժշկական Փաշութէթը, մեծ դովասանքով ստանալով իր վկայականը:

Այս առթիւ, Յունիս Ծ-ին Պոզա-Պարազասի Թաղեցիները պատուոյ ճաշկերոյթ մը տուին երիտասարդ բժիշկին: Ներկայ էին, զրեթէ բոլոր Թաղեցիները, ինչպէս եւ իր ծնողքը՝ Տէր եւ Տիկ. Սաչիկ եւ Գեղանի Սալմանեանները, որոնք, հայրենակցական ջերմ մթնոլորտի մը մէջ, լսեցին քաջալերանքի խօսքեր եւ բարեմաղթութիւններ:

Ճաշկերոյթը կազմակերպող յանձնախումբի կողմէ, իմաստալից ճառ մը խօսեցաւ Պր. Յովհ. Մանուկեան, շեշտելով նոր երիտասարդութեան կարեւոր դերը մեր մէջ:

Թաղին կողմէ խօսեցաւ երիտասարդ առամնաբոյժ Տօքթ. Նուպար Կիւրէլեան, անդրադառնալով ազգապահպանման, որուն մէջ կարեւոր դեր ունի կատարելիք վկայուած նոր սերունդը:

Ոլջոյնի եւ ջերմ բարեմաղթութեան խօսքը ըրաւ ուսանող Պր. Գոչեան, «Հայ Համալսարանական Միութեան» կողմէ:

Ապա Ռէն Վարդանեան, որ մասնաւոր հրաւիրուած էր իր մասնաւորականի եւ առաջնորդի փորձառու խօսքը ըրաւ եւ խորանքեր տուաւ, որով հաւաքոյթը աւելի հետաքրքիր ու օգտակար եղաւ: Մէջ ընդ մէջ իրենց անուշ երգերով, մասնակցութիւն բերին Տօքթ. ին Ժօրեղայրը՝ Պր. Գէորդ Էյմէլեան, Մանուէլ եւ Աւետիս Քէշիշեաններ ու Պր. Պարզեւ Քէօլեան:

ԿՈՉ՝ ԵԱՊԻՆ ԳԱՐԱՆԻՍԱՐՑԻՆԵՐՈՒՆ

Հետու թէ մօտ երկիրներ ու քաղաքներ բնակող կարգ մը հայրենակիցներու դիմումին վրայ, ձեռնարկած եմ կազմելու, ի՛մ ալ սրտիս շատ մօտ եղող նիւթի մը՝ Ծ. Գարահիսարի եւ իբ հերոսամարտին պատմութեան հատորը:

Պատանեկութեան օրերուս, ներկայ եմ եղած այդ պատմութեան կերտումին: Այդ բանին համար բախտաւոր կը զգամ ինքզինքս, եւ՝ պարտական: Հերոսներու յիշատակը պատմութեան ու անմահութեան փոխանցելու քաղցր ու նուիրական պարտքս է որ ահա կը ձեռնարկեմ կատարել:

Ու որպէսզի այդ գործը ըլլայ լման՝ ու հնարաւոր չափով անթերի, այս կոչը կ'ուզեմ հետու թէ մօտ բնակող բոլոր հայրենակիցներուս:

Եգիպտոս՝ Բժիշկ Սաթմանասանին, Պէյրութ՝ պարոնայք Մամբրէ Հրասրեանին, Գահրեանին, Ս. Գարեկեանին, Իրաք՝ բժիշկներ Սահակեանին եւ Գ. Փափազեանին, Փարիզ՝ պարոնայք Մ. Բիպարեանին, Մ. Գաղանճեանին, եւ բոլոր մտաւորական կամ համեստ ու սիրելի հայրենակիցներուս, որ, բարի ըլլան, հնարաւոր չափով շուտ ինձի ուղարկել թելադրութիւն, յուր, կենսագրական կամ այլ որեւէ նիւթ՝ որ կրնայ առաջադրած հատորիս լրակատար կազմութեան օգնել ու փրկաւի կորուստէ: Պէտք ունիմ մանաւանդ նկարներու, եւ շրջանի դիւղերու, եկեղեցիներուն եւ քահանաներուն անուններուն՝ վիճակադարական տախտակ մը ամբողջացնելու համար:

Պճազբութեան աշխատանքներուն մէջ ինձի կ'աջակցին պարոնայք Մխիթարեան ու Կարմիրեան:

Ուրախ պիտի ըլլամ նաեւ եթէ որեւէ մարմին, պաշտօնապէս տէր կանգնի այս ձեռնարկին շահին, վնասին, նիւթական հոգեբրուն: Տպագրութեան, ցրուումի, դանձումի եւ նման սեւ աշխատանքներու, վերջապէս, բնօրին մէկ մասը վերցնէ ուսերնէ:

Առաջադրած հատորս ըլլալու է մօտաւորապէս 300 էջ: Լաւորակ թուղթի վրայ՝ մաքուր տպագրութեամբ. լաթակազմ եւ լիովին պատկերազարդ: Ամէն թղթակցութիւն, յօդուած կամ նկար, ուղարկել հասցէիս:

63-07 Everton St., Hego Park, L. I. N. Y.

17 Փետրուար, 1956

Հայրենակցական քարտեւերով՝

ԱՐԱՄԻ ՀԱՅԿԱԶ

Արտասահմանի բոլոր քերթերէն կը խնդրուի արտասպիւն այս կոչը:

Վերջին խօսողը եղաւ Տոբթի Անդրանիկ, որ շատ համեստօրէն խնդրեց իրեն թոյլ տալ արտայայտուիլ իր տկար հայերէնով, ոք իրեն հասար հանայք եւ դժհասցում մըն էր: Յայտնապէս դժուարած, իրեն եղած այս քաջարեանքէն, ճաշկերոյթէն, շնորհակալութիւն, յայտնելով բոլորին, ըսաւ թէ՛ Հպարտ է որ հայու զաւակ է եւ իրեն համար իբր Օրինակ առնելով Ռուբէն Մամոնովեանի մէկ ելոյթը՝ իր մտկանունին մասին, շեշտեց թէ՛ հիւանդանոցի մէջ միշտ ջանացած է որ իբ մտկանունը, շիտակ արտասանեն եւ գրեն բժիշկներու անունանացանկին մէջ, որովհետեւ այդ կերպով կ'ուղէր զգացնել իր ջրամտկին, թէ՛ Հայ է ինքը եւ հպարտ այս ազնիւ ազգին արեւնը կրելուն՝ իր երակներուն մէջ: Ցաւ յայտնեց որ հայերէնի մէջ տկար արեւնը կրնայ իր երակներուն մէջ զպրոցի չզոյութեան պատճառաւ, Ջերմապէս ծափահարուեցաւ, որմէ ետք ճաշկերոյթը վերջացած ըլլալով, Ժողովուրդը լուսանկարուեցաւ եւ շնորհատուրիէ ու յաջողութիւններ մաղթելէ, վերջ իրեն եւ ծնողքին՝ ուրախ եւ գտն մեկնեցաւ սրահէն:

Ա. ՊՕՏՈՍԵԱՆ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՍ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷՆ

ՊԱՍՔԷԹ-ՊՈՂ

Օգոստ. 26, կիրակի առաւօտ միութեանս սեփական մարզադաշտին մէջ, տեղի ունեցաւ պատգէթ-պոլի մրցում մը, ընդ մէջ Հ. Մ. Ը. Մ. Ի եւ Էստոն-թիանթիլը-Բորթիկնիոյի մարզիկներու, դատաւորութեամբ Փետերասիոնի ներկայացուցիչին: Սոյն մրցումին Հ. Մ. Ը. Մ. Ի խումբը յաղթական ելաւ 38-ի դէմ 33-ով:

Պատգէթ-պոլի Փետերասիոնի ժող Հ. Մ. Ը. Մ. Ի ներկայացուցիչն էր Սարգիս Մինասեանը, որ մեծ ձեռնահասութեամբ վարեց մեր պատգէթ-պոլի խումբը:

ՎՈՒԷԹ-ՊՈՂ

Օգոստ. 26, կիրակի կէսօրէ ետք, միութեանս սեփական մարզադաշտին մէջ բարեկամական մրցում մը տեղի ունեցաւ Հ. Մ. Ը. Մ. Ի եւ տեղական Բլաթէնսէ վոլէյ-պոլի խումբերուն: Արդիւնքը — Բլաթէնսէ, 16-14, 16-5, 15-13, իսկ Հ. Մ. Ը. Մ. 15-8, յաղթական՝ Բլաթէնսէ:

Կողմերը լաւ եւ կարգապահ խաղարկութիւն մը ունեցան: Գոզելի է մանաւանդ Հ. Մ. Ը. Մ. Ի կարգապահութիւնը եւ մարզական բարձր ոգին ամբողջ խաղարկութեան ընթացքին: Թեքնիք խաղարկութիւն մը ունեցաւ, մանաւանդ Ռուբիկ Տէր Աւետիսեան, որուն զօրաւոր եւ անշղջ հարուածները ժողովուրդէն ջաջալերուեցան բացառանշուութիւններով: Մերինները թէեւ անհատապէս լաւ խաղացին, բայց նկատելի էր համազործակցութեան պակասը, անուշադրութիւնը: Կը յուսանք թէ յառաջիկային սոյն պակասները կ'ուղղուին:

Դատաւորի պաշտօնը կը կատարէր մարզական ներկայացուցիչ Գ. Թիւֆէնքեանը, որ վարպետօրէն եւ արդարամտութեամբ վարեց մրցումը:

Իսկ զայով Բլաթէնսէի մարզիկներուն, անուրաճախ է, որ թեքնիք եւ կարգապահ խաղարկութիւն մը ունեցան, մարզիկներու բարձր հասակը, ճկնութիւնը եւ ունեցած կանոնաւոր փորձերը, մասնաւոր մարզիչի մը հակօրութեանը ասկ, պատճառներ էին իրենց արդար յաղթութեան:

ԱԹԼԵԹԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ

Յուլիս 29-ին, կէսօրէ յետոյ, ցուցադրական աթլէթ մրցում մը տեղի ունեցան ընդ մէջ Գլուպ Աթլէթիքօ Սան Լօրէնսօ ան Ալմակրոյի աթլէթներու եւ Հ.Մ.Ը.Մ. Ի, հետեւեալ արդիւնքներով —

Իգակամ — Բարձրութիւն ցատկի	
1 — Լ. Յանթիսօ	1.35 մեդր
2 — Է. Պիանջի	1.30 "
3 — Ի. Կոբար	1.25 "
4 — Լ. Լաքիկուէրա	1.15 "
5 — Ի. Սեվաժօս	1.15 "
6 — Է. Յուսուֆեան	1.10 "
Արակամ — Բարձրութիւն ցատկի	
1 — Ս. Քօսի	1.65 մեդր
2 — Ա. Բրիմիլէս	1.60 "
3 — Հ. Հէֆերթ	1.15 "
3 — Ն. Քէօթօզլուեան	1.55 "
5 — Հ. Մատթէոսեան	1.55 "
6 — Ի. Գոբսէլ	1.50 "
7 — Լ. Տ. Գուրսի	1.40 "

Իգակամ — Բարձրութիւն ցատկի	
1 — Ի. Գոբեա	4.52 մեդր
2 — Լ. Յանթիսօ	4.32 "
3 — ԻԱ Սէվաժօս	3.74 "
4 — Է. Պիանջի	3.69 "
5 — Լ. Բլասս	3.68 "
6 — Լ. Լաքիկուէրա	3.63 "
Արակամ — Բարձրութիւն ցատկի	
1 — Ս. Գօզի	5.39 մեդր
2 — Հ. Մատթէոսեան	5.66 "
3 — Լ. Լաւաժէ	5.62 "
4 — Ն. Քէօթօզլուեան	5.52 "

Հ. Մ. Ը. Մ. Ի ՍԿԱՌԻՏԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ

Երկար ժամանակէ ի վեր, Հ.Մ.Ը.Մ.Ի Կեդրոնական Վարչութիւնը կը հետապնդէր գուտ հայկական սկաուտութիւնը ստեղծելու համար, սակայն, ցարդ կատարուած դիմումները ապարդիւն մնացած էին:

Վերջերս, պետական պատկան մարմիններու մօտ դարձեալ դիմում կատարուեցաւ, եւ ուրախ եմ տեղեկացնելու թէ, պետական արտօմութեամբ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի կը տրուի պատեհութիւն, կազմելու համար ՍԿԱՌԻՏԱԿԱՆ ՀԱՅ-ԿԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲԵՐ:

Ուստի, խօսքէն գործի անցնելով, Արիական Խորհուրդին յանձնուեցաւ նախաձեռնել շարժումը եւ մամուլին յանձնել հետեւեալ յայտարարութիւնը.

Հ. Մ. Ը. Մ. Ի Պատուարժան Վարչութիւնը որոշած է դայիկներու եւ սկաուտներու խումբեր կազմել, մայրաքաղաքիս եւ արուարձաններու մէջ, սկաուտական տարազով:

Սկաուտական շարժումը լաւագոյն հիմերու վրայ հաստատելու համար, Խորհուրդս նախաձեռնած է Աստիճանաւորներու Դասընթացք-ի մը, առաջնորդ եւ փոխ-առաջնորդ պատրաստելու համար:

Այս առթիւ, կը հրաւիրենք մայրաքաղաքիս եւ արուարձաններու մէջ զբոսնող 13-16 տարեկան պատահիկները, հետեւելու համար ծրագրուած Դասընթացքին:

Երկօրեայ դասընթացքը տեղի կ'ունենայ Միութեանս Բամոս Մեխիայի մարզադաշտին մէջ, ամէն շաբաթ եւ կիրակի օրերը:

Թեկնածուները կիրակի օրերը պէտք է ներկայ գտնուին դասախօսութեանց եւ տան իրենց չափերը, տարազի պատրաստութեան համար:

Մանրամասնութեանց համար դիմել, հեռ.՝ 72-1356:

ՓՈՒՆԱՆ ԾՆՈՐՀԱԻՈՐՈՒԹԵԱՆ ՄԵՐ ՍԿԱՌԻՏՆԵՐՈՒ ԱՌԱՋԻՆ ՆՈՒԷՐԸ

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի սկաուտական շարժման ուրախ առիթով, Միութեան յարգելի ատենակազմը՝ Եղբ. Պարգեւ Պարսամեան, փոխան շնորհատրութեան, սկաուտական նորակազմ խումբերուն կը նուիրէ 15 ձեռք տարազ, - գլխարկ, շապիկ, տափտոտ, փողկապ, գուլպայ, եւայլն:

NAUASART

AÑO 4 - N° 39

AGOSTO DE 1956

BUENOS AIRES

¿QUIEN no los conoce? ¿Quién no los ha encontrado en su camino? ¿Y quién no ha sentido el deseo de asirse a sus dos brazos, de sacudirlos, de despertarlos, de demostrarles que la vida no es pasividad e indiferencia? Nos referimos a esos que se encogen de hombros, que nada les interesa, que nada los afecta, que no los estimula la alegría, que no los conmueve el dolor, ni lo sienten, ni lo compar-

ten. Llevan el corazón —¿tendrán corazón?— acorazado, como aislado de todo y de todos. No lo mezclan a nada..., ni el amor, porque el amor para los indolentes es cosa de poca importancia. No es el eje de la vida a cuyo alrededor todo gira; no es un anhelo ni una necesidad; es... apenas un accidente. Se deja querer porque eso cuesta bien poco y puede, en cambio, rendir mucho.

El indolente no ve más los peligros. De verlos tendría que hacer algo para remediarlos o para conjurarlos. No viéndolos ya tiene el derecho de encogerse de nuevo de hombros y dejar que otras manos los detengan, ¡si

pueden!, o que la vida los arregle, también, si puede. Lo importante es que sin su intervención, sin su esfuerzo, sin su molestia.

¿Creerán que así vale la pena vivir la vida? ¡Claro! Si la felicidad fuera falta de dolor, ausencia de preocupaciones, carencia de emociones, ellos serían indiscutiblemente los poseedores de la dicha perfecta.

A nuestro juicio son pobres desdichados que no conocen de la vida más que lo que la vida tiene de animal: comer, dormir...

INDOLENCIA

Afirmamos que vale más poner alma y corazón en lo propio y en lo ajeno, aunque se perturbe el alma, aunque se estruje y sangre el corazón en el dolor, aunque las alegrías, hasta las pequeñas, se sientan tan hondas, tan íntensamente, que ahoguen y lleguen a hacer daño.

Decimos que nada vale nada si ante lo propio y lo ajeno no se tiene una sonrisa, una lágrima, una emoción. Si no se sabe sentir repugnancia por lo innoble y exaltación ante lo bello.

EDITORIAL

NAVASART

DIARIO EN UNA REVISTA

La Subcomisión de Ajedrez, en ponderable manifestación, ha organizado un torneo abierto para equipos de instituciones representativas armenias. Inicia así, el Departamento de Educación Física un ciclo de acercamiento a la juventud deportista armenia, que sabemos hallará especial acogida en el sector a que se destina. Bajo la insignia de la U. G. Armenia de Cultura Física, estrecharon vínculos de amistad y hermandad, algunas entidades armenias, comenzando así el día 20 de agosto el Torneo de Ajedrez por la "Copa U.G.A.". La U.G.A. está representada por los siguientes tableros: Nº 1, Jorge Taghtchian (capitán); Nº 2, Haiko Shahinian; Nº 3, Ruben Der Avedisian; Nº 4, Martín Cherekian; Nº 5, Hovnan Toufeksian. Suplentes: José Himidian y Sergio Davidian. Fiscal, Gregorio Arpadjian.

La Liga de Ajedrem de la Federación Juvenil Armenia, está representada por: Nº 1, Manuel Dikhanorian; Nº 2, Levón Margossian (capitán); número 3, Garabed Betlemian; Nº 4, Jorge Sarkissian; Nº 5, Hayrabed Hayrabedian. Suplentes: Nubar Chinchinian y Alberto Mgedesian. Fiscal, Nubar Chinchinian.

El círculo J. Armenia de Flores representado por: Nº 1, José Dicnavorian; Nº 2, Avedis Achdjian; Nº 3, Carlos Karagosian (capitán); Nº 4, Serop Achdjian; Nº 5, Jorge Payaslian. Suplentes: Juan Payaslian y José Töbachian. Fiscal, Roberto Balassanian.

El Círculo Social "Gudina" representado por: Nº 1, Zohrad Misaelian (capitán); Nº 2, Diran Misaelian; Nº 3, Horacio García; Nº 4, Alberto Sarkisian; Nº 5, Roberto Mikaelian. Suplentes; Narciso Tantanian y Jorge Dagavarian. Fiscal, Pablo Der Boghosian.

El director del torneo, ha sido designado el señor Arshak Ter Akopian.

El domingo 29 de Julio, a las 15,30 horas, se realizó en nuestro campo de deportes, un torneo exhibición de atletismo entre nuestra entidad y la gentil participación del equipo representativo del Club Atlético San Lorenzo de Almagro, bajo la dirección del destacado entrenador internacional, señor Francisco Mura. Comenzó el torneo, con la prueba salto en alto, para damas con el siguiente resultado: 1º, L. Fantino, 1,35 mts.; 2º, Bianchi, 1,30 mts.; 3º, T. Gorar, 1,25 mts.; 4º, L. Lasiguera, 1,15 mts.; 5º, I. Ceballos, 1,15 mts y 6º E. Youseffian, 1,10 mts.

Salto en alto, para caballeros: 1º, C. Cozzi, 1,65 mts.; 2º, A. Pringles, 1,60 mts.; 3º, Hegert, 1,55 mts.; 4º H. Mateossian, 1,55 mts.; 5º, V. Cortes, 1,50 mts. y 6º L. Di Cursi, 1,40 mts.

Salto en largo, para damas: 1º, I. Correa, 4,52 mts.; 2º, L. Fantino, 4,32 mts.; 3º, I. Ceballos, 3,74 mts.; 4º, Bianchi, 3,69 mts.; 5º L. Plaza, 3,68 mts. y 6º, L. Lahiguera, 3,63 mts.

Salto en largo, para caballeros: 1º, C. Cozzi, 5,93 mts.; 2º, H. Mateosian, 5,66 mts.; 3º, Lavalle, 5,62 mts. y 4º, N. Kerouglian, 5,22 mts.

Al finalizar el torneo, la representación del Club Atlético San Lorenzo de Almagro, fué agasajada en el salón social.

TORNEO "PRIMAVERA"

Organizado por la Subcomisión de Atletismo, se realizará próximamente, un Torneo "Primavera", que será una competencia atlética dedicada a la juventud deportista armenia. La inscripción es libre para los atletas de todas las entidades armenias, siendo su plazo, hasta quince minutos antes de cada prueba.

En este torneo, intervendrán las siguientes categorías: infantiles, meno-

res de 15 años; damas, única categoría; cadetes, de 15 a 18 años; y caballeros, mayores de 18 años. En la prueba de lanzamiento de la bala, en las categorías infantiles y damas, se usará un peso de 4 kgs.; en los cadetes, de 5 kgs. y en los cabalelros de 7,259 ³gts.

Será puesta en práctica, el siguiente programa: Septiembre 2, a las 15,30 horas, carrera 80 mts. infantiles y damas; carrera 00 mts. cadetes y caballeros. A las 16,30 hs.: salto en largo para cadetes. A las 18 hs.: salto triple para caballeros.

Septiembre 9, a las 15,30 hs.: Salto en alto para infantiles, damas, cadetes y cabalelros. A las 18 hs.: Carrera 800 mts. para cadetes y caballeros.

Septiembre 23, a las 15,30 hs.: Lanzamiento de bala, para infantiles, damas, cadetes y caballeros. A las 18 hs.: Carrera 3.000 mts. para cadetes y caballeros.

La delegación atlética del Club San Lorenzo de Almagro, con algunos participantes de nuestra entidad, antes de iniciar el torneo exhibición.

SIMPATICO ACTO

La Comisión Directiva de la Unión General Armenia de Cultura Física, el día 11 de agosto, agasajó con un lunch, al Consejo Directivo de la Institución Administrativa Iglesia Armenia, en su campo de deportes, en Ramos Mejía. Este acto, que fué prestigiado con la presencia del Arzobispo Monseñor Sion Maoukian, se realizó

con motivo del feliz término de la transferencia, a nombre de nuestra entidad, de los terrenos de su pertenencia. Con tal motivo, la U. G. A. hizo propicia la circunstancia, para que con dicho acto, se acrecenten los vínculos de amistad y hermandad que unen a las dos instituciones, desde hace mucho tiempo.

El señor Francisco Mura, destacado entrenador internacional y director de Educación Física del C. A. San Lorenzo de Almagro y el señor Kevork Toufeksian, juez oficial de voleibol, vocal del Consejo Directivo de la Federación Metropolitana de Voleibol y director de Educación Física de nuestra entidad; son dos exponentes de la amistad y confraternidad que unen al C. A. San Lorenzo de Almagro y la U. G. Armenia de Cultura Física.

“KARATEX”

A. KARAGOZLU e HIJOS

TINTORERIA, ESTAMPERIA Y TEJIDOS

Av. de los Constituyentes 7550

T. E. Prov. 72 - 3264

Villa Dihel — San Martín

COCKTAIL DANZANTE

Organizado por el Departamento de Educación Física, se realizó el 11 de agosto en nuestro campo deportivo, una cocktail danzante, a los efectos de recaudar fondos para las fiestas Navasartian. En efecto, al promediar la noche, se hicieron presente en el salón de actos, socias y socios, que con su presencia amenizaron la fiesta.

Hay que hacer notar entre la concurrencia, la gran cantidad de socios jóvenes en su mayoría deportistas que

formaron un ambiente diferente y más jovial a las acostumbradas hasta el presente.

El baile llegó a su culminación, cuando bajo la dirección del socio, señor Alberto Tritsmans, se realizaron alegres juegos, siendo los ganadores, acreedores de sendos regalos, facilitados gracias a la gentileza y buena voluntad del mencionado socio.

La fiesta duró hasta las primeras horas de la madrugada.

Al son de las modernas grabaciones, la juventud deportista se divierte, haciendo un paréntesis en sus competiciones periódicas.

Por Qué Algunos Hombres Tenemos el Corazón de Piedra

Cierta vez, el sosiego del Olimpo, divina morada de los dioses, turbóse por graves acontecimientos. Zeus, el padre de los dioses, soberano absoluto del cielo y de la tierra, mostraba un ceño adusto, presagio de grandes males. Tiempo hacía ya que el señor del rayo y del trueno no disfrutaba de los placeres de la soberbia morada que coronaba el monte Olimpo. Ni siquiera lograban sustraerlo de sus cavilaciones los acordes que Apolo arrancaba de su lira; ni los delicados cantos de sus hijas, las nueve musas. Hasta el néctar y la ambrosía que, para él y los demás dioses, escanciaba la juvenil y dulce Hebe, parecían haber perdido aroma y gusto. La cólera crecía, día a día, en su corazón omnipotente. Es que ser dios no es nada fácil. ¡Vaya si lo sabíais! Muchos peligros había vencido hasta consolidar su imperio. Luchas tremendas había librado para demostrar que él y no otro era el mayor de los dioses. Primero venció a los titales, luego a Tifeo, el monstruoso dragón que logró aplastar debajo del monte Etna y que todavía, de tanto en tanto, arroja al exterior el fuego de sus fauces, y, por fin, sometió a los gigantes, decisiva victoria que le permitió repartirse tranquilamente el mundo con sus hermanos Poseidón y Hades.

Mas está visto que no hay paz duradera ni siquiera en el Olimpo. ¿Una nueva rebelión acaso? No. Lo que turbaba de tal modo ahora la serenidad del dios de dioses era una de sus creaciones: el hombre. Cierto que éste moraba en la tierra desde hacía tiempo, tanto que se habían sucedido ya varias generaciones, cada una un tanto más díscola e impía que la anterior; y que

ya había tenido con él más de un disgusto. pero esta última generación de hombres colmaba su paciencia. Había convertido en ley el crimen, proscrito de sus dominios la prudencia y la honestidad, y reemplazado a la verdad con el embuste, a la justicia con el fraude. Amparados en la violencia y la astucia, entronizaron el afán de lucro y se dedicaron a saquear la tierra y el agua. El desquicio era tal que la amistad ya no existía, los sentimientos más puros se tornaron viles y los lazos familiares se desconocieron y negaron brutalmente. Los hombres —¡cómo se repite la historia desde entonces!— se devoraban entre sí y los dioses horrorizados alejaron poco a poco de la tierra, abandonándola a su triste sino.

Destino trágico en verdad, porque Zeus daba ya riendas sueltas a su cólera divina en solemne asamblea de dioses se decidió sumir la tierra en espantoso diluvio. Determinado a no dejar sobre la tierra rastro del hombre, pidió ayuda a sus aliados los vientos y a sus amigas las nubes; su hermano Poseidón entró, por supuesto, en la alianza, y la más espantosa conjunción de aguas cayó sobre el mundo habitado por el hombre.

Y la soberbia humana desapareció como desaparecieron sus casas, palacios y riquezas, sepultadas como fueron sepultados hasta los montes más altos por las aguas implacables. Es decir..., todos no. Uno fué respetado, uno solo, el monte donde buscaron refugio dos almas puras, incontaminadas —aunque no lo parezca, entre la mayor corrupción siempre existen seres así—, Deucalión y su esposa Pirra. Poco faltaba ya

para su fin, cuando Zeus se apiadó de ellos —a la postre los dioses siempre se apiadan del hombre—, y les permitió salvar sus vidas. ¿Premio o castigo?

Perplejos, tal era la desolación en torno suyo, los sobrevivientes acudieron a la diosa de la justicia y de la ley. Temis, que así se llamaba, dió una respuesta que los dejó aún más confusos: “Salid del templo con la cabeza cubierta y las ropas sueltas y arrojad tras vosotros los huesos de vuestra madre”. La sola idea de quebrar la paz edols despojos de su madre, llenó de espanto a la dulce Pirra. Pero Deucalión —no olvidemos que el susto ya operado aguza el ingenio— interpretó acertadamente el mandato. “La gran madre de todos es la tierra y sus huesos no son otros que las duras piedras, y ésta sí las podemos arrojar sin inconvenientes tras nosotros”. Dicho y hecho, recogieron piedras y las fueron arrojando por encima de su hombro; pero, a poco, notaron con sorpresa que

dichas piedras sufrían una curiosa transformación, hasta adquirir forma humana: de hombres, las que Deucalión arrojó; de mujeres, las que Pirra dejó caer. Y así gracias a la bondad de Zeus, padre de dioses y de hombres, y a esta pareja de seres puros, se pobló de nuevo la tierra.

Desgraciadamente, los males que provocaron la cólera divina todavía anidan en la nueva generación, muchos de cuyos integrantes siguen rindiendo culto a la violencia, la injusticia y la mentira. Y esto sólo tiene una explicación, y es que el corazón de algunos hombres no llegó, tal vez, a transformarse y conservar la dureza del material originario, detalle que confiere tremenda realidad a la expresión tan común: ¡Ah, tiene un corazón de piedra! La historia de Deucalión y Pirra dice que ello puede ser exacto. ¿Habrá que esperar un nuevo diluvio para que el corazón de tales hombres se ablande?

PIELES

MODELOS

FINAS

REFORMAS

PELETERIA "PAPAZIAN"

SUIPACHA 942

T. E. 32.6705

BUENOS AIRES

El Nacimiento de la Literatura Armenia

La evolución de la literatura armenia está íntimamente ligada al proceso histórico sufrido por el pueblo armenio. Podría afirmarse que la literatura armenia no es sino el reflejo de la historia del pueblo armenio.

El territorio de Armenia fué habitado por diversos pueblos, siendo las principales razas las de Haiasá (de quienes viene el nombre de "hai", "Haiastán"), de Nairí y de armenios. El pueblo de Haiasá habitaba la región noroccidental de Armenia, los de Nairí se habían establecido alrededor del lago de Van, mientras que los armenios ocupaban toda la región sudoccidental del país. En el siglo IX a. de C. el pueblo de Biaianá consiguió organizar un estado que reunía en su seno a todos los pueblos de Nairí. Era el reino de Urartú, que se convirtió en una de las naciones más poderosas del Asia Anterior, y floreció con una cultura propia, superior a la de los pueblos vecinos, aún a la de Asiria. Los monumentos arquitectónicos descubiertos fortalezas y canales, y las inscripciones cuneiformes urartianas son el testimonio más elocuente de esta cultura casi desconocida para el mundo occidental.

De esta fusión de las razas arriba mencionadas se formó el pueblo armenio, que fué heredero directo de la brillante cultura del Urartú.

Puede afirmarse que el origen de la literatura armenia está en las inscripciones cuneiformes urartianas, que se prolongan hasta el siglo VI a. de C.

Es interesante consignar que a partir de esta fecha hasta el siglo V a. de C., en que se produce la invención de las letras armenias por Mesrop Mashdotz, los armenios ya tenían su propia

escritura y, por consiguiente, su propia literatura. Al respecto, un historiador tan serio como Moisés de Jorén afirma la existencia de manuscritos armenios del período pagano traducidos al griego y al asirio. Por otra parte, en el siglo I a. de C., durante el reinado de Tigrán II, en las ciudades de Dicranaguerd y Ardashad. capitales del reino, entonces, se representaban piezas teatrales en armenio, junto con las griegas, lo cual prueba la existencia de una literatura bastante evolucionada.

Aunque no se ha conservado ningún documento de la época que pueda poner en evidencia esta afirmación, el profesor Marr opina que el antiguo idioma literario, el armenio clásico, había adquirido una perfección tal, que se prestaba para la expresión de cualquier idea, lo mismo que el griego, lo cual permitía reemplazarlo con toda ventaja.

El armenio dejó de emplearse en el siglo IV, cuando el estado adoptó el cristianismo como religión oficial. La razón de este hecho debemos buscarla en los esfuerzos del clero por extender el cristianismo en todo el país. Para ello debieron luchar denodadamente contra la rica cultura pagana, baluarte de la resistencia contra el cristianismo. En esta lucha fué destruida toda la literatura precristiana, y con ella desaparecieron las letras armenias. Las clases dirigentes, apegadas al clero, desecharon el armenio y utilizaron el griego, por considerarlo más culto, contraponiéndolo al sentido popular y pagano del armenio. También es necesario señalar en este proceso los intentos de Bizancio para la helenización de Armenia, que tuvieron una influencia decisiva en este desenlace. Es-

te hecho está comprobado por las dificultades opuestas por los funcionarios bizantinos a Mesrob cuando trataba de propogar la escritura armenia. Finalmente, Mesrob se vió obligado a trasladarse a Bizancio para solicitar permiso al emperador, quien lo otorgó después de interminables dilaciones.

En la región oriental, sometida a los persas, ocurría el fenómeno contrario, para contrarrestar, precisamente, la influencia bizantina. Así, cuando el general armenio Mehruyán Arzruni entró al país al frente de un ejército persa, ordenó que se quemaran todos los manuscritos griegos.

En el año 387 Bizancio y Persia celebraron un tratado por el cual se repartían Armenia. La región que correspondió a Bizancio fué completamente sometida, borrándose los vestigios de cualquier organización estatal nacional. Por el contrario, la zona adjudicada a los persas conservó cierta autonomía y fué organizada como reino tributario. De esta manera los Arshaguní pudieron conservar el trono hasta el año 428. Con todo, los persas trataron de ultimar cualquier resistencia, y para ello dirigieron todos sus ataques contra la iglesia para

reemplazarla por su culto pagano. De esta manera el sometimiento sería absoluto. Así, la Iglesia se convirtió en el centro de la resistencia del pueblo armenio contra el invasor. Pero era necesario una unión profunda de Iglesia y pueblo, y ésta no podría existir mientras el pueblo no comprendiera el lenguaje que empleaba el clero. Los persas habían prohibido el uso del griego en los ritos eclesiásticos; pero había sido reemplazado por otro idioma exótico, el asirio. Por lo tanto fué necesario cambiar toda la literatura religiosa, que en adelante se redactó en el idioma nacional. Desde ese momento la misma se dijo en armenio, y desde ese momento la Iglesia se convirtió en el nexo de unión del pueblo armenio en su lucha contra el invasor.

Ese acontecimiento tan importante para la vida del pueblo armenio trajo aparejada la urgente necesidad de la creación de las letras armenias, aún como importantísima razón de estado. Cuando Sahag Bartev y Mesrob Mashdotz presentaron este problema al rey Vramshabuh, éste envió de inmediato a su consejero Vahridj junto al obispo Daniel, que conservaba las antiguas letras armenias en la Mesopotamia. Cuando Sahag y Mesrob las estudiaron, advirtieron que no eran suficientes para reproducir todas las inflexiones del idioma. Entonces Mesrob resolvió crear nuevas letras. Antes de abocarse a esta tarea realizó un viaje por los centros culturales más importantes de la época (Edesia, Amid y Samosad) para estudiar la escritura de los valiosos manuscritos que allí se conservaban, y consiguió por fin dibujar los nuevos trazos, que utilizamos hasta ahora. Es éste el acontecimiento más trascendental de nuestra literatura. En este momento nace la verdadera literatura armenia.

La primera obra escrita con los nuevos caracteres fué realizada por el mismo Mesrob. Se trata de un fragmento de los Evangelios, "Los milagros de Simón". En 406, Mesrob regresa a Armenia. La Capital del reino, Vagharshabat, lo recibe con todos los honores. De inmediato, comienza un entusiasta movimiento cultural. Se abren numerosas escuelas, que propagan los nuevos caracteres por todo el país. La creación de las letras armenias es, sin lugar a dudas, un hecho histórico de gran significación política y social.

A partir de ese momento, comienza la formación de la literatura armenia. Se realizan numerosas traducciones del

griego y del asirio. Muchas de ellas tienen hoy un valor incalculable, pues son las únicas versiones existentes de originales que se han perdido.

Los primeros autores armenios fueron los mismos Sahag y Mesrob, juntamente con Ieznig de Coghbá, José de Pagnhá y otros. Pero los mejores representantes de la literatura armenia de la época son los historiadores: Agathangueghós, Goriún, Fausto de Bizancio, Moisés de Jorén, Ieghisé de Pharpí, etc. La actividad literaria fué tan abundante y tan fructífera, que este período es llamado el "siglo de oro" de la literatura armenia.

RUBEN ARTZRUNI

T E R R A

— de —

GREGORIO TERTZAKIAN

TINTORERIA Y ESTAMPERIA DE SEDA,
RAYON Y ALGODON

LAPRIDA 1458

T. E. 791 - 8429 y 795 - 0044

Vicente López, F.C.N.G.B.M.

Hay Que Alentar a la Juventud Pujante

La Unión General Armenia de Cultura Física, es la única institución deportiva de nuestro medio que pertenece por igual a todos los armenios. Es patrimonio costeadado por sus asociados y simpatizantes conscientes, que día a día luchan para afianzarlo en la opinión de toda la colectividad.

Vamos en pos de un ideal que es común a todos, aspirando a la unión de la juventud deportista. Queremos que nuestra obra sea ejemplo de disciplina y amor.

Es objetable la apatía de nuestros conacionales, a la voluntad tesonera que nos anima a bregar, para que el nombre de Armenia, trascienda el ámbito nacional argentino.

¿Quién no se siente orgulloso al saber, la forma en que se los considera, en sus medios de actuación, a los atletas y deportistas armenios consagrados

y elogiados por el público y prensa argentinos? Alicia Ayvazian, en esgrima; Vahakn Poladian, campeón panamericano de yudo; el incomparable Karadagian, campeón mundial de catch as catch can; Marcarian, en football; y tantos otros, dan el acerto a nuestras afirmaciones.

Nuestra entidad, participa con su equipo representativo, en el campeonato oficial de primera división de la Federación Argentina de Voleibol; y en tercera división, en el torneo oficial de la Asociación Argentina de Básquetbol.

Pensemos un instante, y todos estaremos acordes en afirmar que es un gran prestigio para toda la colectividad el que nuestros jugadores intervengan en competiciones de tanta trascendencia en la vida deportiva del país.

¿Qué padre no se sentiría íntimamente halagado al saber que sus hijos o hijas, en defensa de su nacionalidad intervengan en las confrontaciones deportivas, llevando sobre su pecho, bien clara, su condición de armenio?

Debemos admitir, que sería muy efectiva, hacer resaltar esas virtudes, que en tantas competiciones, ya sean culturales, deportivas o sociales, han elevado ante la consideración de las naciones del mundo, el vigor de nuestro pujante destino.

En la voluntad de nuestros padres, está el lograr que se afiance en la mente de la juventud, el deseo de llevar adelante la obra de acercamiento y elevación física y espiritual que alientan los postulados de la Unión General Armenia de Cultura Física.

J. M.

Ahora
Mercuria
"EL PORVENIR"
 Presente en su
"NUEVO ESTUCHE"
 los famosos
MILOS y SEDALINAS
Tomasito
 VENTAS ÚNICAMENTE AL POR MAYOR
 M. Chelobidjian e hijos
 ARGENTINA 417 - 48.3654

LA DISCIPLINA

EN EL DEPORTE Y EN LA VIDA

En tiempos remotos la disciplina era "el arte de instruir a los hombres de guerra, el someterlos al servicio militar y el inculcarles a todos el respeto y sumisión al que mandaba".

Pero el vocablo "disciplina," se aplica hoy a todas las actividades en que la acción del hombre debe estar subordinada a reglas.

Generalizado el concepto, disciplina quiere decir norma, determinación, consecuencia, método, ordenamiento.

Disciplinado es el que se fija una línea de conducta y la sigue con rectitud invariable, con formalidad y constancia.

El que sigue la senda de sus mayores, el que marcha con rumbo preciso ajustando su criterio a sanos principios de amor al trabajo, el que encauza su vida tomando por norte el cumplimiento riguroso del deber, el que anhelante de perfección orienta sus actos adaptándolos a un sistema, el que cumple con exactitud el régimen que se ha trazado en procura de la verdad, el que conforma su temperamento y lo modela a fuerzas detenidas, ése, es un espíritu disciplinado.

Los deportistas inexpertos sienten horror a la disciplina. Ven en ella una manifestación de mansedumbre servil. Creen que el éxito es sólo el producto de las condiciones naturales entregadas al impulso brioso y apasionado de la juventud. ¡Error! ¡Gran error!

En el deporte el espíritu disciplinado obtiene mayor provecho de la ejercitación y multiplica el rendimiento en el esfuerzo. Adquiere el dominio del

juego, se compenetra de sus beneficios, concibe el triunfo como la coronación del trabajo y acepta la derrota como el resultado de una competencia leal.

La disciplina hace del jugador un estratega que comprende el medio en que actúa, interpreta los movimientos del conjunto y dominando sus ímpetus se pone al unísono con los demás.

Le enseña que la celada es siempre vil por ser el desquite de la impotencia, y que los jugadores de un equipo no son rivales sino factores.

La disciplina despierta la ambición sana, la solidaridad, el respecto recíproco, el gobierno de sí mismo.

Cuando arde el entusiasmo, y la energía y el vigor transfigurán a los luchadores, cuando el vértigo nubla la conciencia, ella es la cordura armoniosa.

La disciplina es la imagen viviente de la cultura que, en el momento álgido del triunfo o en la hora desconsolada de la derrota, trae a cada joven a sí mismo, lo reconcentra y le reclama el cumplimiento de su deber, la exteriorización de su dignidad.

La disciplina retempla el carácter y lo ejercita para la lucha por la vida.

El hábito de la disciplina despierta la sutileza adivinatoria, el dominio del conjunto, la previsión. Enseña a guardar las formas de respeto, de consideración, de urbanidad, de buenas maneras, de corrección en todos los órdenes: en el hablar, en el vestirse, en el comer, en el andar. Obliga a acatar los fallos de los jueces, las decisiones del

LAZOS DE UNION

La juventud armenia deberá unirse para consagrar sus vidas a enaltecer su nacionalidad, su idioma, su cultura y todo aquello que forma el acervo de nuestra vigorosa raza.

Los sectarismos, sólo conducen a la anulación integral de la sociedad. Debemos evitar el error de tantas entidades, para quienes sus luchas internas sólo significaron la destrucción de su existencia.

Nuestra institución, lucha para que la juventud vea la luz de su unión, en el marco de su campo deportivo. Es nuestro propósito hacer que en breve, tengan lugar competiciones de confraternidad, entre todas las asociaciones armenias del país. Desde ya, es necesario el apoyo de todos aquellos que sienten como nosotros la necesidad de fortificar aún más los lazos de unión, con las demás organizaciones que agrupan a los armenios, de esta región del mundo.

capitán, las direcciones del instructor, los consejos de los superiores. Suprime las explosiones de la ira al recordar, en cada regla, que el jugador es el amigo cordial, que entrena sus fuerzas y las prueba en fraternal amistad.

La disciplina es la subordinación volitiva, inteligente del "yo" a la propia aspiración de perfeccionamiento.

Ser disciplinado, es modelarse, es corregirse. Es tener un norte, un fin en la vida. Es vislumbrar a lo lejos una estrella y seguirla, al decir del poeta. Medir el trabajo, aplicar la inteligencia teniendo en cuenta la imagen del ideal creado de antemano. El joven, futuro portador de los bienes de la humanidad y el hombre en acción, deben formar constantemente su personalidad. La disciplina da al carácter una fuerza de penetración en el alma de los demás, desarrolla una gran capacidad de observación y de comprensión y diferencia las múltiples personalidades.

La capacidad de poseer un carácter disciplinado, exige un poder grande

en la voluntad, un juicio sereno que defina en todas las circunstancias la unidad de miras, el camino sin curvas por donde viaja.

EN BARRACAS
¡TODO CONTRA LA LLUVIA!

SPORT
Sterling Club
MONTES DE OCA 985 T. E. 21-1123

CREDITOS en 5 meses

FIESTA DE CONFRATERNIDAD

El Departamento de Educación Física con la aprobación de la Comisión Directiva, ha puesto en funciones una comisión especial, para la preparación de una fiesta deportiva, cultural y social que revestirá caracteres extraordinarios, con motivo del festejo de Navasartian, en el mes de noviembre próximo.

Está demás recalcar la gran importancia que tiene para nosotros esta fiesta, que es el broche de oro y la culminación de los trabajos de todo orden emprendidos por nuestros diferentes organismos.

Para conocimiento de los socios y simpatizantes, anticipamos, que este

año, dicha fiesta, será dedicada a la unión y confraternidad de la juventud deportiva armenia.

El Departamento de Educación Física, tiene en estudio un vasto programa, que ha de superar todas las manifestaciones que se hayan realizado en el pasado. Para ello es necesario, el apoyo y la colaboración de todos.

A tal efecto, se ha designado una Comisión Central de la fiesta de Navasartian, presidida por el doctor Horacio Hovagimian e integrada por los señores Juan Mateossian y Alberto A. Tritsman, en el cargo de secretario de organización y de finanzas, respectivamente.

MEDITACIONES

SABIDURIA ARABE

"Para reformar lo que está mal, empieza por tú casa".

No levantes el dedo acusador sin mirar antes hacia adentro, sin hacer examen de tus propios actos, sin escudriñar tu presente, tu pasado..., sin calcular las posibles tentaciones del porvenir.

La vida nos tras y nos lleva, y lo que hoy condenamos puede ser aquello que mañana deseemos nos sea perdonado. Fácil es ser juez y dictar sentencia, y fácil es, también, encontrarse en condiciones de ser juzgado... El anatema y la crítica a lo ya hecho no remedian males ni ofrecen soluciones. La caridad del silencio es, entonces, la mejor generosidad. Usala ampliamente.

Hay momento en que vemos que alguien pone el pie en el camino tortuoso, en aquel que no conduce a ninguna parte. Si puedes entonces extender tu brazo y detenerlo, ¡hazlo! o no te limites al consejo; ofrece, además, la solución: tu experiencia, tu apoyo, tu dinero, trabajo, ¿qué se yo?; lo que haya falta para evitar el paso en falso. Y si desoyen tu consejo, si rehusan tu dádiva y si se empeñan en equivocarse solos, ¡déjalos y guarda silencio! De nada sirve arrojar la primera piedra, ni te asiste derecho a hacerlo.

Pero hay quienes se suponen perfectos, quienes creen que su punto de mira es el único bueno, su teoría la más justa, su proceder la mejor. Dueños de la verdad, de la honestidad, de la rectitud, se erigen un pedestal y desde él lanzan el rayo del infalible juicio. ¡Pobres fatuos llenos de defectos y de errores!

Yo quisiera gritarles, ¡bien alto esto tan simple y tan grande a la vez:

"Si quieres reformar lo que está mal, empieza por tu casa".

ESTAMP-COLOR

S. R. L.

Capital \$ 350.000 m/n.

TINTORERIA INDUSTRIAL Y ESTAMPERIA

Blanqueo - Teñido - Calandro - Apresto

Gral. Lavalle 2836 - 68

T. E. 740 - 2579

Juan B. Justo (F.C.N.G.B.M.)

"ANTEX ARGENTINA"

EDUARDO ATAMIAN

POPLINES

Larrea 667 - T. E. 48-5639

**FABRICA DE TEJIDOS
DE ALGODON**

T E X T I L

M U R A D

de Miron Leonian

VICTORIA 701

Hurlingham F.C.N.G.S.M.

Doctor
ANTRANIK EURNEKIAN

Médico

Especialista en Nerviosas
Actualmente en los EE. UU.

ARENALES 2189 T. E. 84-6746

FOTO

A F O L O

ESTUDIO

CORDOBA 4671 T. E. 54-8147

Estudio Nersessian

**ECONOMICO - CONTABLE - IMPPOSITIVO
ASUNTOS JURIDICOS**

Florida 165
Gal. Gral. Güemes P. 3, of. 343-4

T. E. 71-7654

Rox Junior ★

Baby

**La cámara
super
económica**

Que permite tomar
16 fotos 4 1/2 x 6, con
un rollo común 6-20

**AL PRECIO DE UNA SIMPLE!
CAMARA DE CAJON !**

Alberto A. Tritsmans, Director-Gerente General

GEVAERT ARGENTINA S. A. de Productos Fotográficos
Bm6. MITRE 1906 - T. E. 48 - 9011 — BUENOS AIRES

ADHESION

DANUBIO S.A.

Peletería "Armenia"

SANTA FE 1560

T. E. 44 - 0275

TEX-TRICO

Soc. Resp. Ltda. - Capital \$ 800.000

FABRICANTES DE TEJIDOS

ENGOMADORA DE HILADO

Adminis. y Ventas
LARREA 557

T. E. 48 Pasco 8743
Buenos Aires

Stephano

EL CISNE

S.R.L.

Buenos Aires

Córdoba

« **NAVASART** »
 REVISTA MENSUAL
 ORGANO DE LA UNION
 GENERAL ARMENIA DE
 CULTURA FISICA
 GALERIA GRAL. GUEMES
 FLORIDA 165 Piso 6º
 T. E. 30 - 7194

SUSCRIPCION

Ejemplar suelto 3.— Pesos
 Anual 32.— Pesos
 Exterior 3.— Dolares

AÑO 4 - Nº 39 AGOSTO DE 1956 BUENOS AIRES

ALFOMBRAS

SPARTA ATLANTIDA S. A.

INDUSTRIAL Y COMERCIAL

CORREO ARGENTINO CENTRAL (S)	FRANQUEO PAGADO Concesion Nº 5952
	TARIFA REDUCIDA Concesion A.P.A.R. ©